

Door de ogen van de bezoekers

**Adviesrapport naar de wensen en behoeften van
Islam & Dialoogbezoekers**

Door de ogen van de bezoekers

Adviesrapport naar de wensen en behoeften van Islam & Dialoogbezoekers

UITVOERDER
KAMOSO COMMUNICATIE

IN OPDRACHT VAN
COMM2WORK HOGESCHOOL ROTTERDAM

Juli 2011
KAMOSO
Communicatie

Voorwoord

Vijf maanden verder en we zijn een hele positieve ervaring rijker en een stap verder in onze ontwikkeling, zowel op persoonlijke als professionele niveau. Dat was kort gezegd de evaluatie van dit project.

Het uitvoeren van een onderzoek, zo luidde de opdracht van Islam & Dialoog. Aanvankelijk keken we hier tegen op. Onderzoek is saai, zo dachten we. Niet is minder waar. Althans niet het onderzoek dat wij voor Islam & Dialoog hebben uitgevoerd. Al vanaf het eerste kennismakingsgesprek ervoeren wij een klik met de opdrachtgever. Het was een leerzaam proces dat we met plezier en passie hebben doorlopen. We hebben zelfs sociale contacten aan dit project overgehouden. We hebben ons zelf meer onderzoeksvaardigheden toegeëigend en we hebben geleerd om te gaan met een echte opdrachtgever. Iets dat we voordien niet in deze vorm gedaan hebben. De samenwerking met de opdrachtgever was uiterst prettig. Dat maakte het werken aan dit project nog aangenamer. Ons grote dank gaat dan ook uit naar Sinan Evsen.

Naast Sinan Evsen gaat ons dank uit naar de respondenten die mee hebben gedaan met dit onderzoek. Zonder hun input was het schrijven van dit rapport niet mogelijk. Daarnaast gaat ons dank uit naar Mustafa Emili die het contact met ons heeft onderhouden tijdens de afwezigheid van onze opdrachtgever. Ook mevrouw Heikoop willen via deze weg bedanken voor haar begeleiding en de toewijzing van deze opdracht.

Dit onderzoeksrapport hebben we met veel aandacht en plezier geschreven. Wij hopen dat u het eveneens met aandacht en plezier leest.

Hartelijke groeten,

KAMOSO Communicatie –

De wereld draagt ons en samen dragen we de wereld

Karima Gacem

Mohammed Kechouh

Souad Belhajji

Rotterdam, juli 2011

Samenvatting

Islam & Dialoog organiseert al ruim dertien een breed scala aan activiteiten met als hoofddoel het wederzijds begrip tussen mensen van verschillende achtergronden te vergroten. Ondanks het dertienjarige bestaan heeft de organisatie nog nooit eerder in kaart gebracht wat de wensen en behoeften van haar achterban zijn. Daarom besloot Islam & Dialoog om een onderzoek te laten uitvoeren door Kamoso Communicatie, één van de communicatieadviesbureaus van het leerwerkbedrijf van de Hogeschool Rotterdam, ook wel Comm2Work genoemd. De onderzoeksvraag luidde:

Wat zijn de wensen en behoeften van de huidige en potentiële bezoekers van de activiteiten van Islam & Dialoog uit Rotterdam en omgeving?

Om een antwoord te formuleren op deze onderzoeksvraag zijn er 190 mensen geënuquêteerd, zowel via een digitale enquête als via een schriftelijke afname van een enquête. Daarnaast hebben er twee interviews plaatsgevonden. Het aantal afgenomen enquêtes is niet representatief voor de gehele achterban van Islam & Dialoog. Desondanks hebben de onderzoeksresultaten geleid tot interessante en bruikbare inzichten. Zo is geconcludeerd dat de respondenten veel behoeften hebben aan kennisgerelateerde activiteiten. Kennisactiviteiten in de vorm van interactieve lezingen, debatten en kennisgerelateerde excursies. Daarnaast hebben de respondenten aangegeven dat ze graag activiteiten in groepsvorm bijwonen, zoals rondetafelgesprekken. Tevens hebben de respondenten te kennen gegeven dat ze graag een duidelijke jaaragenda willen en een betere website. De respondenten waren overwegend positief over Islam & Dialoog. 97% van de respondenten geven een zes of hoger aan de organisatie. 44% geeft een acht of hoger. De respondenten associëren de organisatie met name als een open organisatie.

De wensen en behoeften van de bezoekers zijn nu in kaart gebracht. Dat betekent niet dat de wensen en behoeften in de toekomst niet meer geïnventariseerd hoeven te worden. Het in inventariseren van de wensen en behoeften hoeft niet per sé via een onderzoek te gebeuren, maar zou bijvoorbeeld via een (digitale) ideeënbus kunnen gebeuren.

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 6
Hoofdstuk 1 Opdrachtspecificatie	Blz. 7
Hoofdstuk 2 Onderzoeksverantwoording	Blz. 8
2.1 <i>Welke onderzoeksmethoden?</i>	Blz. 8
2.2 <i>Onderzoeksdoelgroepen</i>	Blz. 9
2.3 <i>Validiteit en betrouwbaarheid</i>	Blz. 10
Hoofdstuk 3 Onderzoeksresultaten	Blz. 11
3.1 <i>De afgenomen enquêtes</i>	Blz. 11
3.2 <i>De verkregen informatie</i>	Blz. 11
3.3 <i>Telefonisch interview</i>	Blz. 26
3.4 <i>Diepte-interview</i>	Blz. 27
Hoofdstuk 4 Conclusies & aanbevelingen	Blz. 29
4.1 <i>Conclusies</i>	Blz. 29
4.2 <i>Aanbevelingen</i>	Blz. 29
Hoofdstuk 5 Bronnenlijst	Blz. 31
<i>Bijlagen</i>	<i>Blz. 32</i>
<i>Bijlage 1: Goedgekeurde debriefing</i>	<i>Blz. 33</i>
<i>Bijlage 2: Trefwoorden respondenten (vraag 5)</i>	<i>Blz. 34</i>
<i>Bijlage 3: Trefwoorden visueel (vraag 5)</i>	<i>Blz. 35</i>
<i>Bijlage 4: Zinnen respondenten (vraag 5)</i>	<i>Blz. 36</i>
<i>Bijlage 5: Suggesties van respondenten (vraag 20)</i>	<i>Blz. 38</i>
<i>Bijlage 6: Woonplaats respondenten (vraag 22)</i>	<i>Blz. 39</i>
<i>Bijlage 7: Digitale enquête</i>	<i>Blz. 40</i>
<i>Bijlage 8: Basis interviewvragen</i>	<i>Blz. 45</i>

Inleiding

Islam & Dialoog, een non-profitorganisatie dat in woord en daad streeft naar een vredige samenleving. De afwezigheid van oorlog in Nederland wil niet zeggen dat er sprake is van vrede. In Nederland zijn de afgelopen twee decennia de spanningen tussen moslims en niet-moslims toegenomen. Islam & Dialoog probeert die spanningen te reduceren door activiteiten te ontwikkelen die het wederzijds begrip en respect stimuleren. Dat zijn de twee aspecten die de dagelijkse smeerolie vormen van een samenleving. Over het algemeen kan gesteld worden dat de bezoekers van Islam & Dialoog weten waar Islam & Dialoog voor staat. Maar wat verwachten de bezoekers nu van Islam & Dialoog? Deze vraag heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag die als leidraad van dit rapport fungeert:

Wat zijn de wensen en behoeften van de huidige en potentiële bezoekers van de activiteiten van Islam & Dialoog uit Rotterdam en omgeving?

Om antwoord op deze vraag te geven is gericht en intensief onderzoek verricht. Wat er allemaal bij dit onderzoek is komen kijken wordt niet in dit rapport beschreven. Er is bewust voor gekozen om het rapport praktisch te beschrijven. Dit maakt het voor de lezer behapbaar. Bovendien maakt het voor de opdrachtgever makkelijker om de aanbevelingen door te voeren. Iets wat de wat de auteurs van dit rapport graag zien gebeuren. De volgende onderdelen zijn in het rapport beschreven: De precieze aanleiding van het uitgevoerde onderzoek wordt in hoofdstuk 1 beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 verantwoording gelegd over de onderzoeksmethoden. Tevens wordt in datzelfde hoofdstuk duidelijk wat de waarde van het onderzoek is in termen van representativiteit, validiteit en betrouwbaarheid. In hoofdstuk 3 komen de onderzoeksresultaten aan bod. Tevens worden de onderzoeksresultaten toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de conclusies en aanbevelingen beschreven. In het laatste hoofdstuk, 5, staan de gebruikte bronnen vermeld.

Hoofdstuk 1 Opdrachtspecificatie

In dit hoofdstuk wordt duidelijk wat de aanleiding is voor uitvoeren van het schrijven dit rapport. Dat wordt in paragraaf 1.1 toegelicht. In de tweede paragraaf wordt duidelijk wat de centrale vraagstelling is waar uiteindelijk een oplossing voor aangedragen wordt. In paragraaf 1.3 wordt beschreven wat het doel is van dit onderzoek. In de laatste paragraaf worden de indicatoren, ook wel thema's genoemd, beschreven die als uitgangspunt van dit onderzoek zijn gebruikt.

1.1 Aanleiding

Islam & Dialoog (haar hoofdkantoor is gevestigd in Rotterdam) organiseert al ruim dertien een breed scala aan activiteiten met als hoofddoel het wederzijds begrip tussen mensen van verschillende achtergronden te vergroten. Ondanks het dertienjarige bestaan heeft de organisatie nog nooit eerder in kaart gebracht wat de wensen en behoeften van haar achterban zijn. Eén van de oorzaken daarvan is dat er geen capaciteit was om die wensen en behoeften te inventariseren. Mede om die reden heeft Islam & Dialoog om communicatieadvies gevraagd aan Comm2Work. Comm2Work is het leerwerkbedrijf van Hogeschool Rotterdam dat gratis communicatieadvies biedt aan organisaties. Veelal aan organisaties die daar sterke behoeften aan hebben in verband met een tekort aan kennis, financiën en capaciteit. Zodoende heeft Islam & Dialoog een verzoek ingediend bij Comm2Work. De opdracht is versterkt aan Kamoso Communicatie, één van de communicatieadviesbureaus van Comm2Work. Op basis van de briefing hebben zij besloten om de opdracht met veel plezier en professionaliteit te willen uitvoeren.

1.2 Probleem- en vraagstelling

De probleem- en vraagstelling vormen de leidraad in het onderzoek. Deze luiden:

Probleemstelling:

Islam & Dialoog heeft geen inzicht in de wensen en behoeften van haar huidige en potentiële bezoekers. Zodoende weet Islam & Dialoog niet of de huidige activiteiten de wensen en behoeften voldoende bevredigen en/of er wensen en behoeften zijn die (nog) niet vervuld en bevredigd worden. Hierdoor is Islam & Dialoog ook niet in staat om (voldoende) slagvaardig in te spelen op de wensen en behoeften van de huidige en potentiële bezoekers.

Vraagstelling:

Wat zijn de wensen en behoeften van de huidige en potentiële bezoekers van de activiteiten van Islam & Dialoog uit Rotterdam en omgeving?

1.3 Doelstelling

Islam & Dialoog wil vóór juli 2011 inzicht hebben in de wensen en behoeften van de huidige en potentiële bezoekers, om op basis van deze informatie de activiteiten beter te kunnen afstemmen op de wensen en behoeften en de effectiviteit zo te verhogen.

1.4 Indicatoren

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden dient het geoperationaliseerd te worden in meetbare instrumenten. In dit onderzoek is ervoor gekozen om indicatoren als uitgangspunt te nemen omdat daarmee de onderzoeksvraag goed afgebakend kan worden. Indicatoren zijn als het ware deelaspecten die als leidraad vormen bij het formuleren van een antwoord op de onderzoeksvraag. Om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag hebben we de volgende zes indicatoren bepaald: geloof, naamsbekendheid, vreemde talen, inhoud en vorm van de activiteiten, vrijetijdsbestedingen en dialoog.

Hoofdstuk 2 Onderzoeksverantwoording

In dit hoofdstuk wordt er verantwoording afgelegd over de gekozen onderzoeksmethoden, dat wordt in paragraaf 2.1 gedaan. In paragraaf 2.2 wordt de onderzoeksdoelgroep beschreven. In diezelfde paragraaf wordt er duidelijk of het onderzoek representatief is voor de gehele achterban van Islam & Dialoog. In paragraaf 2.3 worden er uitspraken gedaan over de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek. Daarin wordt duidelijk wat de beperkingen van het onderzoek zijn, zodat de opdrachtgever makkelijker kan bepalen wat de waarde van dit onderzoek is.

2.1 Welke onderzoeksmethoden?

Het kiezen van de juiste onderzoeksmethode(n) is onontbeerlijk om de juiste conclusies en aanbevelingen te doen. Daarom is bewust voor bepaalde onderzoeksmethoden gekozen en bewust niet voor andere onderzoeksmethoden.

De hoofdvraag van het onderzoek vraagt om twee redenen om kwantitatief onderzoek: representativiteit en complexiteit van de onderzoeksvraag. Wat de representativiteit betreft, om in kaart te brengen wat de wensen en behoeften zijn van de bezoekers van Islam & Dialoog dient een representatief aantal mensen benaderd te worden van het doelgroepbestand van Islam & Dialoog om zodoende uitspraken te kunnen doen die een representatief beeld geven van de werkelijkheid. Aangezien kwantitatief onderzoek de enige onderzoeksvorm is waarbij een groot aantal mensen bereikt kunnen worden in een kort tijdsbestek, is ervoor gekozen om kwantitatief onderzoek uit te voeren. Daarnaast is het zo dat de onderzoeksvraag niet complex van aard is waardoor kwantitatief onderzoek volstaat. Er is gekozen voor twee vormen van kwantitatief onderzoek, te weten een schriftelijke enquête en een digitale enquête.

Ondanks dat de onderzoeksvraag niet complex is, is vooraf wel besloten om kwalitatief onderzoek, in de vorm van twee diepte-interviews, uit te voeren. Dat is gedaan om diepgaande motieven, wensen en behoeften te achterhalen. Achteraf is gebleken dat dit niet noodzakelijk was. Er wordt in de conclusies en aanbevelingen niet meer gewicht toegekend aan de antwoorden die verkregen zijn via de interviews. Alle antwoorden van alle respondenten tellen even zwaar mee.

Combinatie van schriftelijke enquête en digitale enquête

Er zijn drie redenen waarom er gekozen is om de enquête schriftelijk af te nemen. De eerste reden is omdat de respondenten om verduidelijking kunnen vragen. Dit was in het begin heel belangrijk om de kwaliteit en de begrijpelijkheid van de vragen te toetsen. Uiteindelijk blijkt de verduidelijking van vragen niet nodig te zijn geweest. De tweede reden is omdat er hiermee mensen bereikt kunnen worden die geen beschikking hebben over internet. En de derde reden is omdat het responsbevorderend werkt. In dit onderzoek heeft het zelfs geleid tot 100% respons.

Aan de schriftelijke afname van een enquête kleven ook nadelen:

- het is tijdrovend qua afleggen en qua verwerking
- relatief weinig mensen worden ermee bereikt

Om deze redenen is er voor gekozen om de enquête ook digitaal te afnemen. Het voornaamste voordeel van een digitale enquête is dat er relatief meer mensen bereikt kunnen worden in een kort tijdsbestek. Daarnaast zijn er ook andere voordelen, namelijk de verwerking van de verzamelde gegevens verloopt veel efficiënter en makkelijker en de respondenten kunnen zelf bepalen wanneer en in welk tempo zij de enquête invullen.

2.2 Onderzoeksdoelgroep

De bezoekers van de activiteiten van Islam & Dialoog zijn zeer divers qua achtergrond. Van jong tot oud, van moslim tot jood en van Turk tot Nederlander. Aangezien de opdrachtgever de wensen en behoeften van de bezoekers wilde weten en niet van bepaalde bezoekers, is er bewust voor gekozen om geen onderscheid te maken in leeftijd, sekse, etniciteit, religie et cetera. Alle bezoekers hadden evenveel kans om deel te nemen aan het digitale onderzoek. Het was dus een aselechte steekproef. Bij de schriftelijke afname van de enquête hadden alleen bezoekers die de activiteiten bezochten gedurende de onderzoekslooptijd kans op deelname. Er is geen onderscheid gemaakt in het soort activiteit. Alle activiteiten die tijdens de onderzoekslooptijd zijn georganiseerd zijn er mensen geënquêteerd.

Voor dit onderzoek is het van belang om de wensen en behoeften van de potentiële bezoekers in kaart te brengen. In dit onderzoek zijn de bezoekers die één activiteit van Islam & Dialoog hebben bezocht als een potentieel geëtiketteerd.

Steekproefgrootte

Volgens de mailinglijst van Islam & Dialoog heeft de organisatie een totaal aantal bezoekers van circa 3500. Dit is het meest betrouwbare gegeven van de grootte van de populatie van het doelgroepenbestand van Islam & Dialoog. Bij het berekenen van de steekproefgrootte hebben we gebruik gemaakt van een steekproefcalculator, zoals dat in figuur 1 is te zien. De steekproefcalculator berekent hoeveel respondenten er nodig zijn van de gehele populatie om de representativiteit van de onderzoeksresultaten te kunnen waarborgen.

Bij het berekenen van het gewenste aantal respondenten zijn we uitgegaan van een groter groep populatie dan Islam & Dialoog in werkelijkheid heeft. Dat komt omdat er in werkelijkheid een groter aantal groep mensen in potentie en bezoeker zouden kunnen zijn van Islam & Dialoog. In potentie zou iedereen tot de doelgroep kunnen behoren. Het is echter irrealistisch om iedereen tot de populatie te rekenen. Ook al zou dat gebeurd zijn dan verandert de geadviseerde steekproef niet wezenlijk. Bij een populatie van 3500 is de geadviseerde steekproef 230. Bij een populatie van 16 miljoen is de geadviseerde steekproef 246. In dit onderzoek is uitgegaan van een populatie van 10.000. De daarbij behorende geadviseerde steekproef is 240.

Representativiteit

In dit onderzoek is ervan uitgegaan dat er relatief veel mensen de digitale enquête zouden invullen. Dit is overschat. In een bepaald stadium van het onderzoek werd er geconstateerd dat het gewenste aantal respondenten niet benaderd zou worden. Om die reden is aan de opdrachtgever verzocht of de enquête nogmaals, ter herinnering, verstuurd kon worden aan de achterban. De opdrachtgever wilde dit niet in verband met het voorkomen van irritatie bij de achterban. Een terecht argument. De opdrachtgever heeft tegelijkertijd te kennen gegeven tevreden te zijn met uitspraken over de benaderde respondenten. Dat waren op dat moment 150. De uiteindelijke bereikte respondenten dat een enquête heeft ingevuld is 190. Er kan dus vastgesteld worden dat de onderzoeksresultaten niet representatief zijn voor de gehele doelgroep. Desondanks hebben de onderzoeksresultaten interessante en bruikbare inzichten opgeleverd.

Steekproefcalculator	
Hoe groot is de foutmarge die u wil toelaten? Een kleine foutmarge vereist een grotere steekproef.	5 %
Welk betrouwbaarheidsniveau kiest u? Veel gebruikte keuzes zijn 90%, 95%, of 99%.	95 %
Hoe groot is de onderzoekspopulatie? Indien niet bekend, gebruik dan 20000	10000
Hoe groot is de spreiding voor ieder kenmerk? Indien niet bekend, gebruik dan 50.	20 %
Geadviseerd steekproef	240

Figuur 1 Steekproefgrootte

2.3 Validiteit en betrouwbaarheid

Elke onderzoeker streeft naar valide en betrouwbare uitkomsten van het onderzoek. Zodoende hebben de Kamoso-onderzoekers gestreefd om de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek te garanderen. Of dat uiteindelijk gelukt is staat hieronder beschreven.

Validiteit

Validiteit houdt in dat er gemeten wordt wat er gemeten wilt worden. Wanneer een onderzoeker bijvoorbeeld een christen te midden van allemaal moslims (of vice versa) vraagt of hij openstaat om met moslims op excursie te gaan dan is de kans groot dat hij bevestigend antwoordt. Op basis van een dergelijk onderzoek wordt er (onterecht) geconcludeerd dat christenen behoeften hebben om op excursie te gaan met moslims. In dit geval zou het niet goed gesteld zijn met de validiteit van het onderzoek.

Bij validiteit wordt ook wel onderscheid gemaakt tussen:

- **Interne validiteit:** de mate waarin de conclusies van het onderzoek geldig zijn voor de onderzoeksgroep.
- **Externe validiteit:** de mate waarin de conclusies ook van toepassing zijn op de gehele populatie.

Wat de interne validiteit van het onderzoek kan er geconcludeerd worden dat de onderzoeksresultaten geldig voor de onderzoeksgroep. De onderzoekers hebben gemeten wat ze beoogden te meten.

Wat de externe validiteit van het onderzoek betreft, kan er geconcludeerd worden dat het daarmee niet goed gesteld is. Dat heeft te maken met het feit dat onderzoeksresultaten niet representatief is voor de gehele populatie. Dit vormt dan ook een beperking van het onderzoek. In verband met tijd, middelen en te optimistische verwachtingen is het niet goed gesteld met de externe validiteit van het onderzoek. Bij een eventuele herhaling van het onderzoek zouden de onderzoekers door middel van middelen bezoekers stimuleren om deel te nemen aan het onderzoek.

Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een onderzoek heeft te maken met de stabiliteit van het onderzoeksresultaat. Zou bij herhaling van dit onderzoek dezelfde resultaten naar voren komen? Wij verwachten van wel.

Hoofdstuk 3

Onderzoeksresultaten

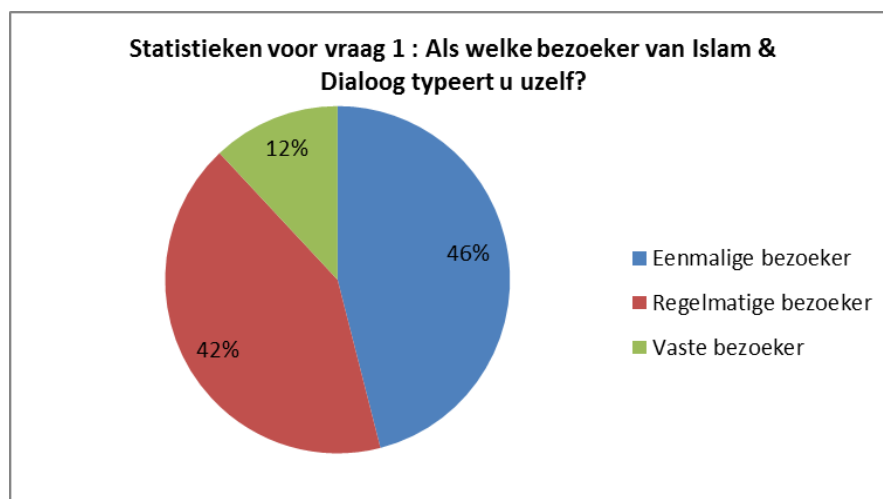
In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten beschreven. In de eerste paragraaf wordt beschreven hoe en hoeveel enquêtes zijn afgenomen. In de tweede paragraaf worden de enquêteresultaten visueel weergegeven en toegelicht. Daarnaast komt in derde en vierde paragraaf van dit hoofdstuk de interviewresultaten aan bod.

3.1 De afgenomen enquêtes

De enquête is in totaal 190 keer ingevuld. Deels is dit via internet gebeurd, nadat Islam & Dialoog gebruik had gemaakt van haar mailinglijst. Daarnaast is er in het kader van het onderzoek gebruik gemaakt van de activiteiten, als goede gelegenheid om enquêtes af te nemen. De enquête zelf kunt u terugvinden in de bijlagen, evenals alle resultaten.

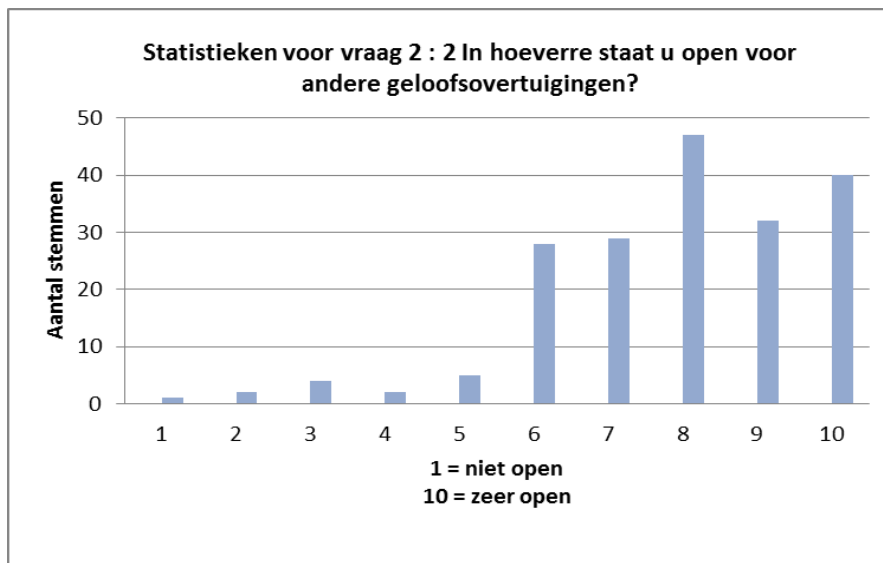
3.2 De verkregen informatie

In deze paragraaf zullen de enquêtevragen individueel worden bekeken en toegelicht.

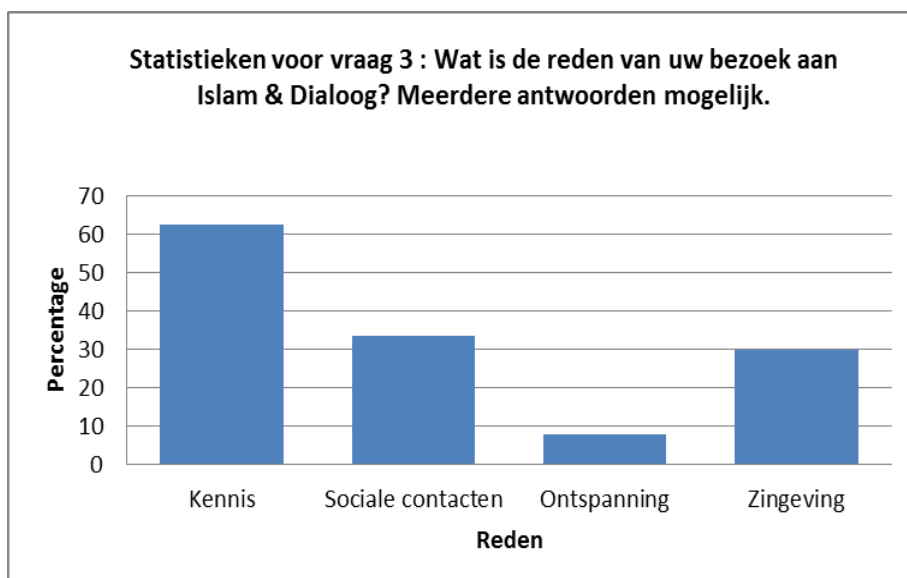
Vraag 1:

De eerste vraag geeft inzicht op welk type bezoekers van Islam & Dialoog deel heeft genomen aan de enquête. In het bovenstaande cirkeldiagram is te zien dat van alle drie de typen bezoekers informatie is vergaard. De vaste bezoekers vormen in deze onderzoeksgroep met 12% de kleinste groep. De eenmalige bezoekers zijn vertegenwoordigd met een meerderheid van 46% en de regelmatige bezoekers vormen een grote groep met 42% van de respondenten.

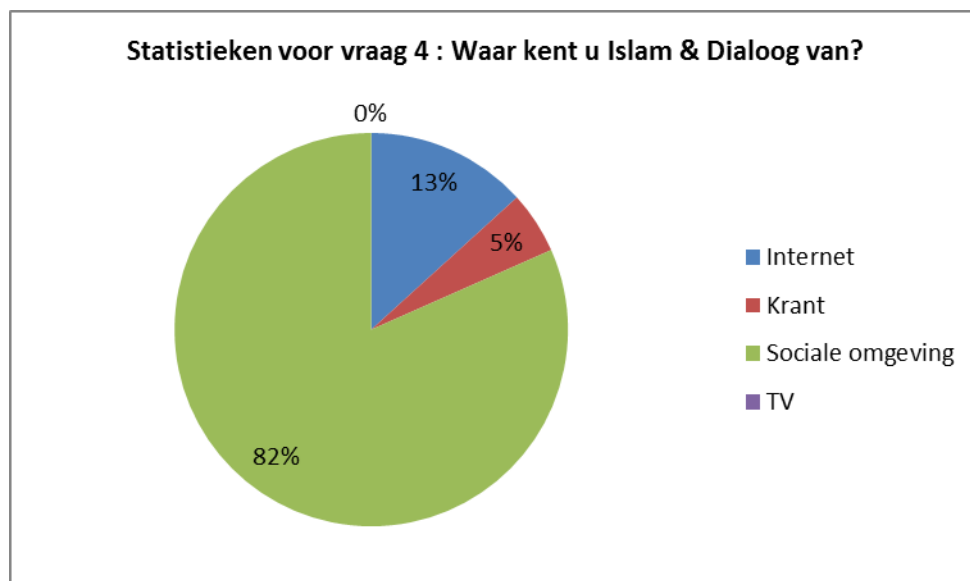
Vraag 2:

Vraag twee geeft inzicht in hoeverre de respondenten open staan voor andere geloofsovertuigingen. De resultaten laten zien dat het merendeel van de respondenten open staat, de gemiddelde waarde komt uit op het cijfer 7,82. Een ruime voldoende.

Vraag 3:

Vraag drie geeft inzicht in de achterliggende motivatie om een activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken. Hoewel veel respondenten meerdere antwoorden gaven, is het duidelijk dat een behoefte aan kennis met meer dan 60% een belangrijke motivatie vormt. In circa 30% van de antwoorden gaven de respondenten aan dat de behoefte aan sociale contacten een reden is om een activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken. Ook zingeving vormt met 30% een belangrijke reden. Minder dan 10% van de respondenten gaf aan dat ontspanning een reden is om een activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken.

Vraag 4:

Het bovenstaande cirkeldiagram geeft de antwoorden weer die gegeven zijn op de vierde vraag, waar de respondenten Islam & Dialoog van kennen. Met maar liefst 82% geeft het merendeel van de respondenten aan dat zij Islam & Dialoog kennen via hun sociale omgeving. Daarop volgt een veel kleinere groep van 13% die Islam & Dialoog. Slechts 5% van de respondenten kent Islam & Dialoog via de krant. Geen enkele respondent gaf aan Islam & Dialoog te kennen van de televisie. Hieruit kunnen wij opmaken dat Islam & Dialoog nog weinig zichtbaar is in de (digitale) media, maar wel positieve resultaten behaald bij mond-tot-mond reclame. Dat veel respondenten Islam & Dialoog via hun sociale omgeving kennen is een goed teken, omdat zij hun (positieve) ervaringen met de organisatie willen delen.

Vraag 5:

Vraag vijf staat als volgt geformuleerd in de enquête: *Omschrijf Islam & Dialoog in drie woorden*. De antwoorden die hierop volgden waren zeer divers. Sommige respondenten namen de vrijheid om Islam & Dialoog te omschrijven in een zin (welke niet zelden bestond uit meer dan drie woorden). Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Van elkaar kennen en begrijpen
- Verschillende culturen bij elkaar
- Noodzakelijk noodzakelijk noodzakelijk!
- Contact tussen moslims en andere religies
- Christenen en moslims in contact brengen
- Elkaar volledig accepteren
- Bevorderen sociale cohesie
- Gesprek over geloof
- Erg goed initiatief
- Geloof als informatiebron
- Transparant, dynamisch en doel: liefde, verdraagzaamheid, open, contacten
- Gedachte uitwisseling tussen gelovigen/mensen
- Brug tussen verschillende culturen
- Eenheid in verscheidenheid
- Investeert veel in verbetering interreligieuze klimaat
- Geeft aanleiding tot discussie
- Bevorderen van het accepteren van elkaars geloofsovertuiging

Verder zijn er veel respondenten die Islam & Dialoog wel in drie woorden hebben omschreven. De trefwoorden die zij hierbij hebben gebruikt waren divers, maar bepaalde trefwoorden kwamen wel vaak terug. Hieronder een kort overzicht van de vijftien meest voorkomende trefwoorden:

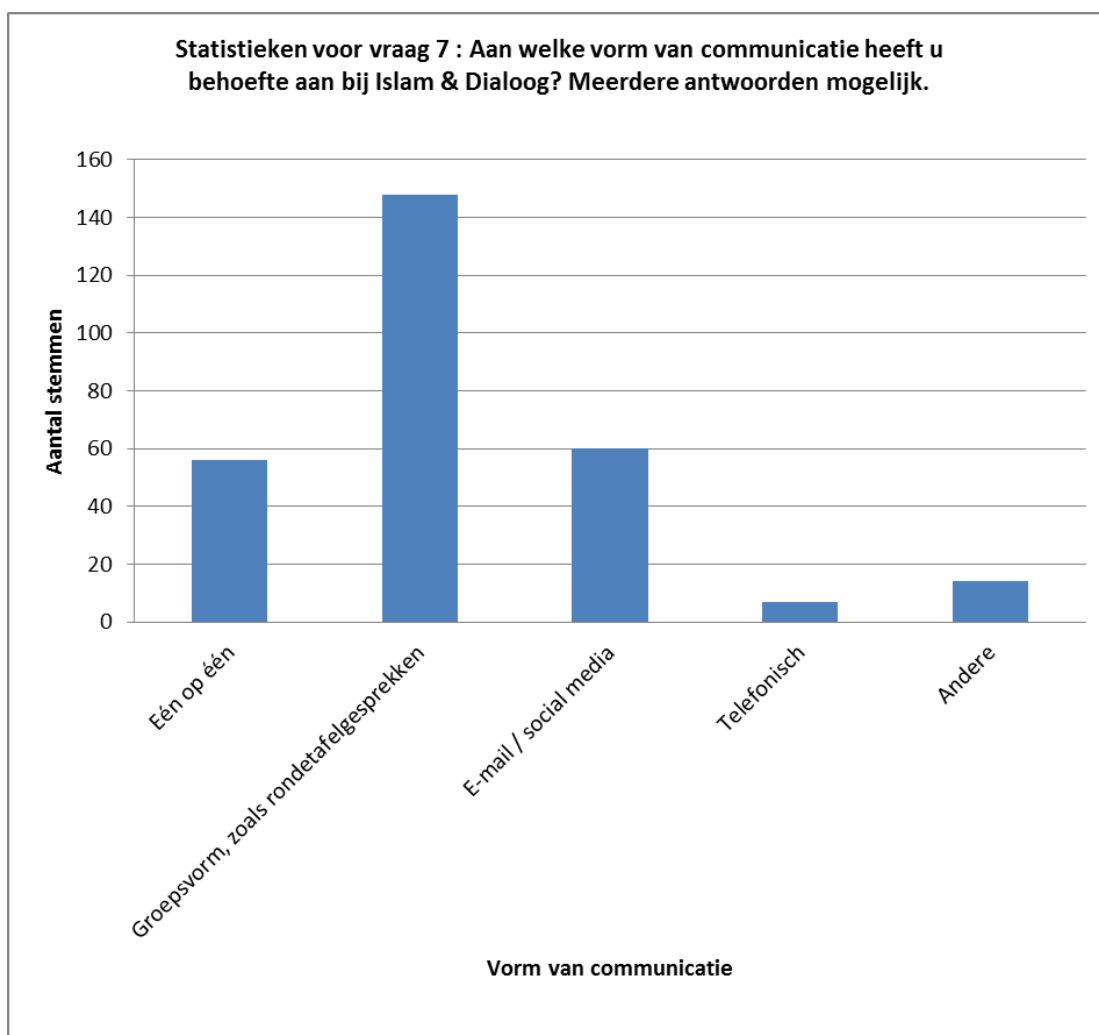
1. Open	> 25
2. Dialoog	> 13
3. Interessant	> 9
4. Islam	> 9
5. Sociaal	> 9
6. Bruggenbouwer	> 8
7. Leerzaam	> 8
8. Gezellig	> 7
9. Respect	> 7
10. Betrokken	> 6
11. Eten	> 6
12. Kennis	> 6
13. Mooi	> 6
14. Zinvol	> 6
15. Duidelijk	> 5

Het trefwoord *open* staat met een grote voorsprong op de eerste plaats. Het is echter even vaak voorgekomen dat de respondent deze vraag niet in heeft gevuld. Soms stond er een commentaar bij dat zij Islam & Dialoog nog niet goed genoeg kende om een oordeel te geven. Het complete overzicht van de antwoorden op deze vraag staat in de bijlagen.

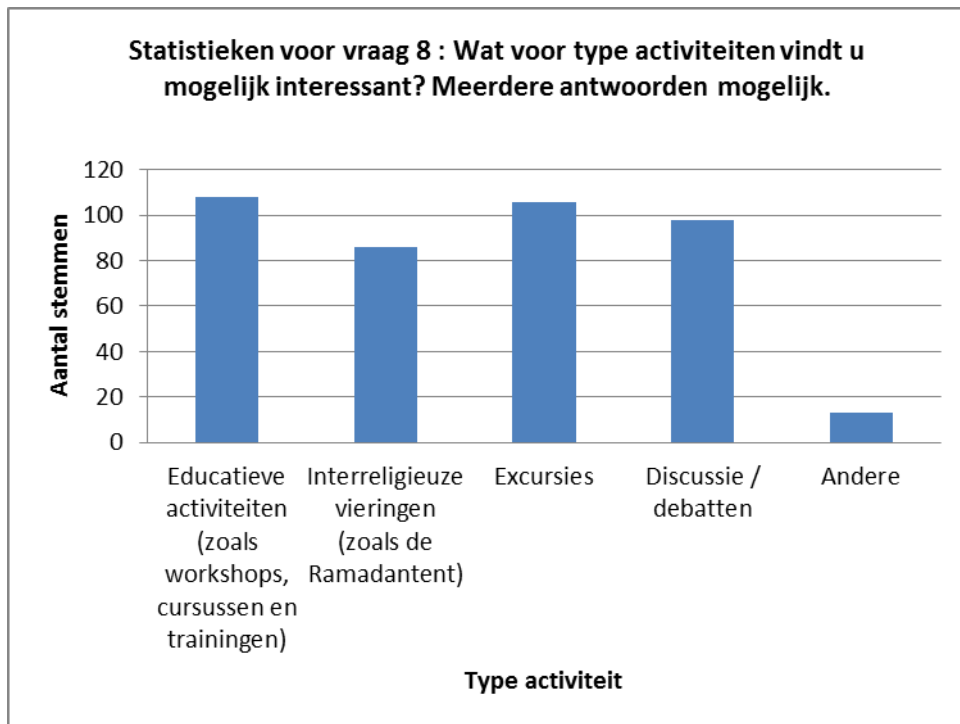
Vraag 6:

De zesde vraag geeft inzicht op hoe zinvol de respondenten het bestaan van Islam & Dialoog vinden. Vrijwel alle respondenten gaven hier een positieve waardering voor, de cijfers acht en tien waren de meest voorkomende. De gemiddelde waardering komt uit op een 8,25.

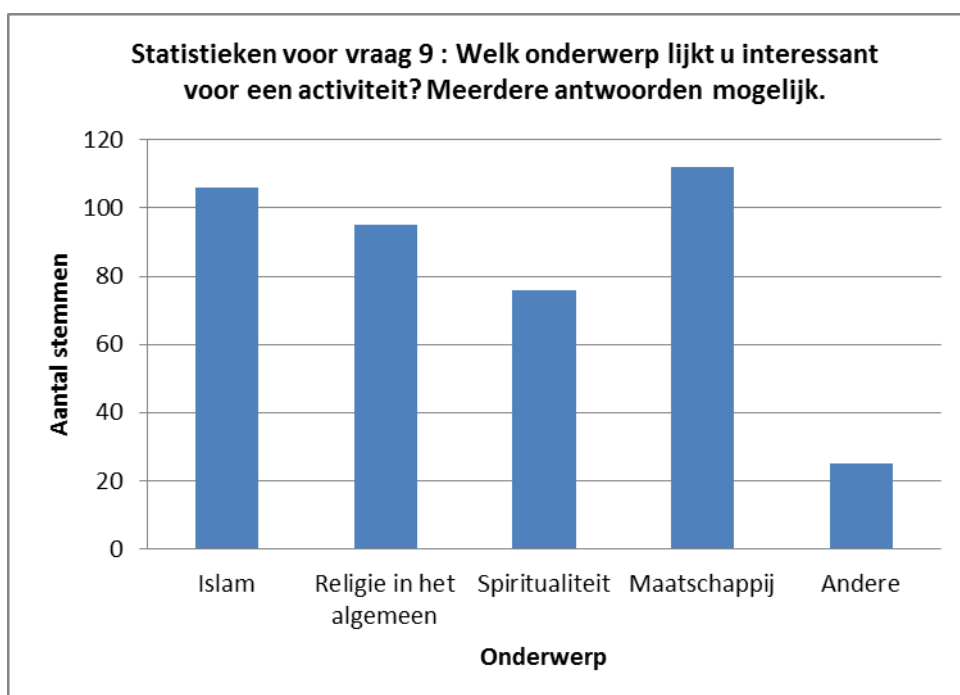
Vraag 7:

Bij vraag zeven geven de respondenten aan op welke manier zij willen communiceren met Islam & Dialoog. Bij deze vraag kunnen de respondenten meerdere antwoorden geven. Van alle respondenten geeft 78% behoefte te hebben aan communicatie in groepsvorm. Daarnaast heeft 32% van de respondenten aangegeven dat zij communicatie via e-mail en/of social media wenselijk vinden. 29% van de respondenten heeft behoefte aan één op één communicatie. Slechts 3% van de respondenten heeft aangegeven telefonische communicatie te willen. De optie 'anderen' werd toegelicht met antwoorden als 'geen voorkeur', 'van alles wat' of 'via school'.

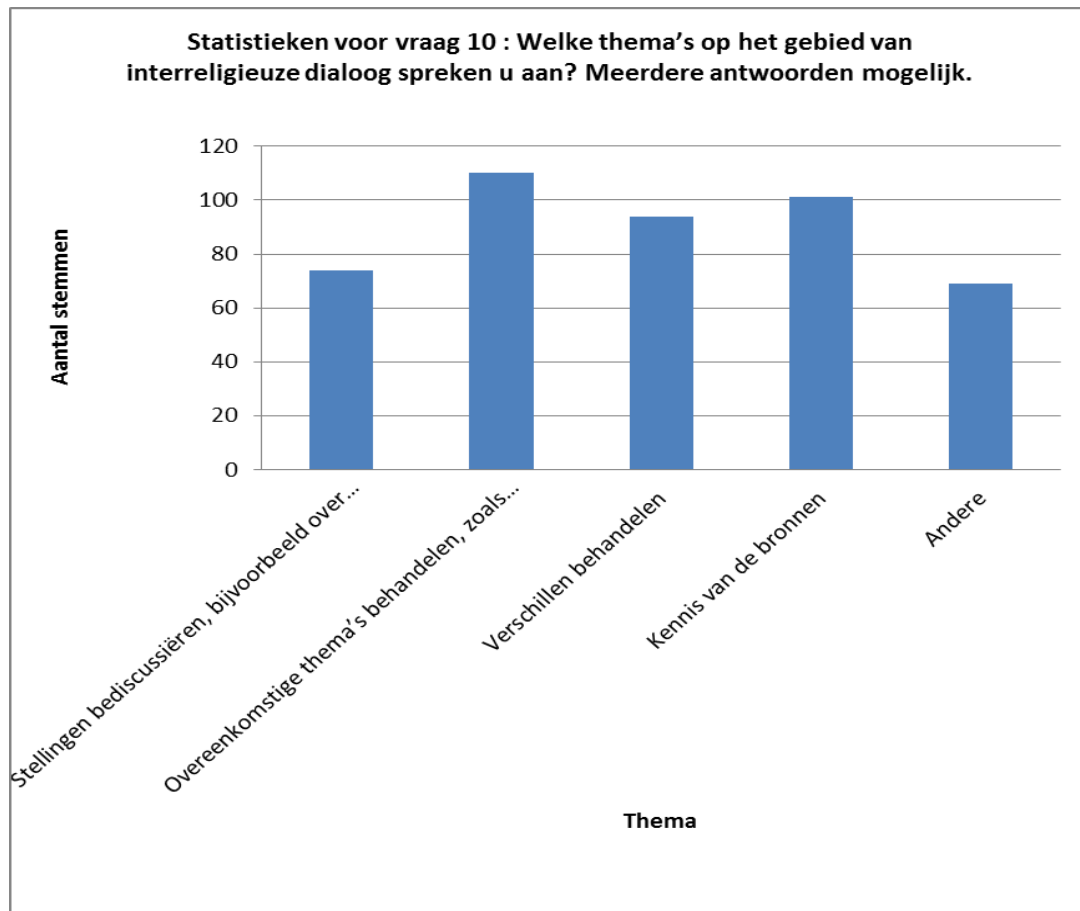
Vraag 8:

Het bovenstaande staafdiagram geeft weer aan welke type activiteiten de respondenten behoefte hebben. Bij deze vraag zijn meerdere antwoorden mogelijk, de respondenten hebben hier dan ook veelvuldig gebruik van gemaakt. Het valt op dat veel respondenten twee of meer antwoorden aanvinken bij het beantwoorden van deze vraag. Maar liefst 57% van de respondenten geeft aan interesse te hebben in *Educatieve activiteiten*. Op een gedeelte tweede plek komen *Voorlichtingen/Lezingen* en *Excursies*, 56% van de respondenten heeft interesse in deze activiteiten. Maar ook voor *Discussies/Debatten* is veel interesse, 52% van de respondenten vinkte dit antwoord aan. *Interreligieuze vieringen* is door 45% van de respondenten als interessant aangevinkt en 37% heeft interesse in conferenties. De optie 'andere' werd toegelicht met antwoord als 'samen eten', 'bij gezinnen thuis', 'één op één ontmoetingen' of 'internet/forum'.

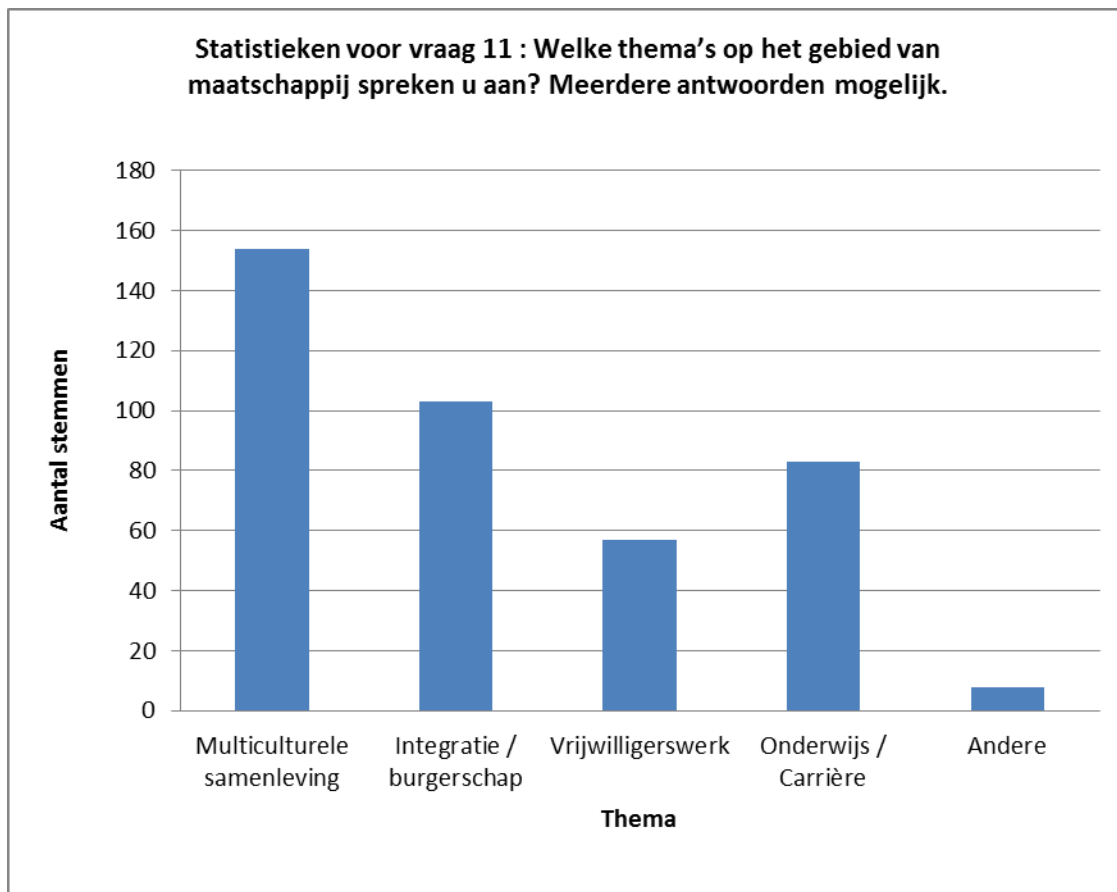
Vraag 9:

Vraag negen geeft inzicht op welke onderwerpen de respondenten interessant vinden voor een activiteit. Bij deze vraag zijn de respondenten vrij om meerdere antwoorden te geven. Net als bij de vorige vraag, hebben veel respondenten meerdere antwoorden aangevinkt. Van alle respondenten geeft 59% aan *Maatschappij* een interessant onderwerp te vinden. De *Islam* wordt als interessant onderwerp ervaren door 56% van de respondenten. Precies de helft van de respondenten geeft met 50% aan dat *Religie in het algemeen* een interessant onderwerp is. *Spiritualiteit* wordt door 40% van de respondenten als een interessant onderwerp bestempeld. De optie 'andere' werd toegelicht met antwoorden als 'kunst', 'eten', 'contacten met ongelovigen', 'spiritualiteit van meer religies', 'Islam en opvoeding' en 'religieuze diversiteit'.

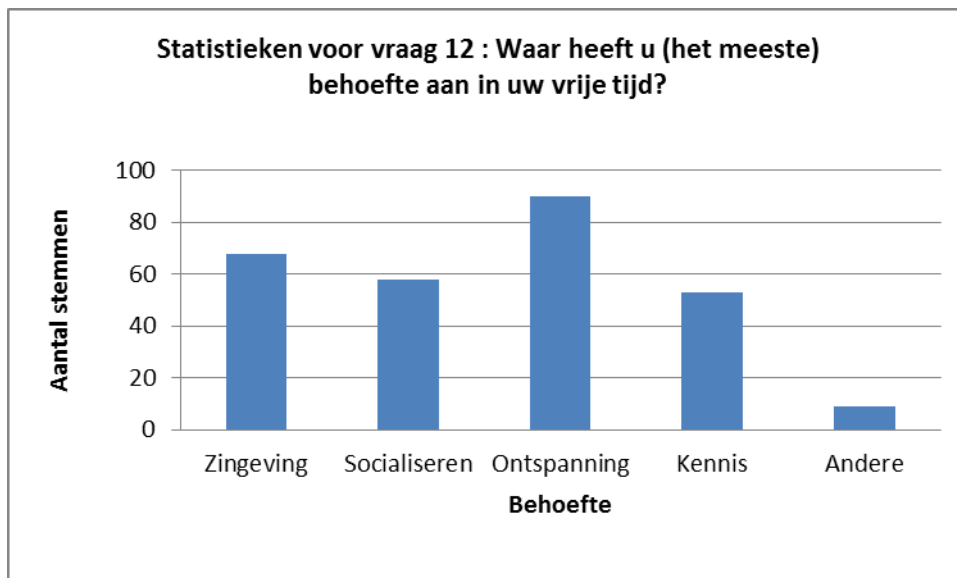
Vraag 10:

Vraag tien geeft inzicht op welke thema's de respondenten aanspreken op het gebied van interreligieuze dialoog. Bij deze vraag zijn wederom meerdere antwoorden mogelijk. Maar liefst 58% van de respondenten geeft aan dat zij graag *Overeenkomstige thema's* willen behandelen. Door het thema *Kennis van bronnen* voelt 53% van de respondenten zich aangesproken. Bijna de helft van de respondenten geeft aan graag *Verschillen te willen behandelen*, 49% vinkte dit antwoord aan. 39% van de respondenten geeft aan graag *Stellingen te bediscussiëren*. De optie 'andere' werd toegelicht met antwoorden als 'geloofsbeleving', welke 63 keer genoemd is door de respondenten.

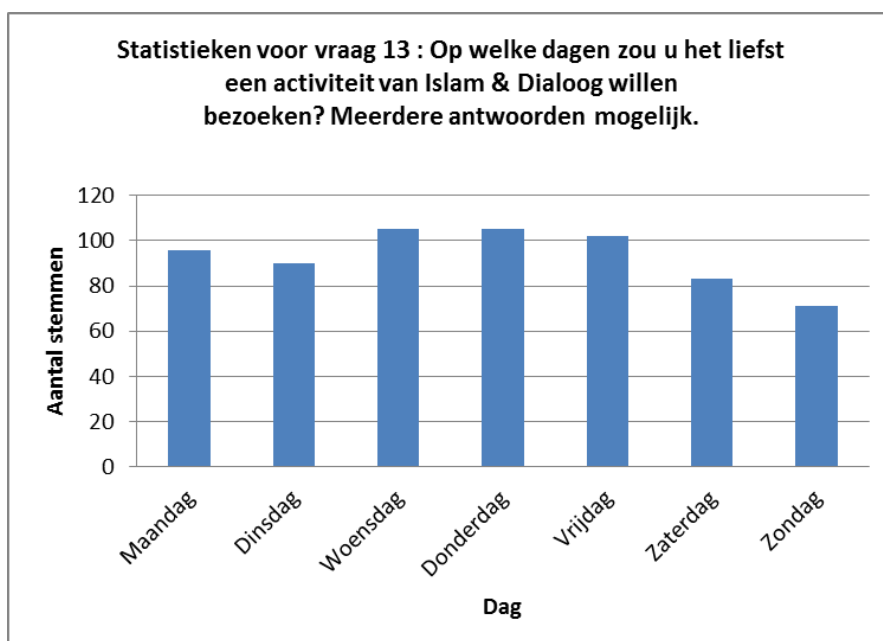
Vraag 11:

Bij vraag elf geven de respondenten aan welke thema's op het gebied van maatschappij hen aanspreekt. Dit is wederom een vraag waar meerdere antwoorden mogelijk zijn. Een hoog aantal van de respondenten geeft aan zich aangesproken te voelen door het thema de *Multiculturele samenleving*, namelijk 81%. Meer dan de helft van de respondenten voelt zich aangesproken door het thema *Integratie/Burgerschap*, wel 54%. Daarnaast geeft 44% van de respondenten aan zich aangesproken te voelen door het thema *Onderwijs/Carrière*. 30% van de respondenten voelt zich aangesproken door het thema *Vrijwilligerswerk*. De optie 'andere' werd toegelicht met antwoorden als 'vrede en conflict', 'levensbeschouwing', 'werken aan een goed politiek klimaat' en 'rechten/gerechtshof'.

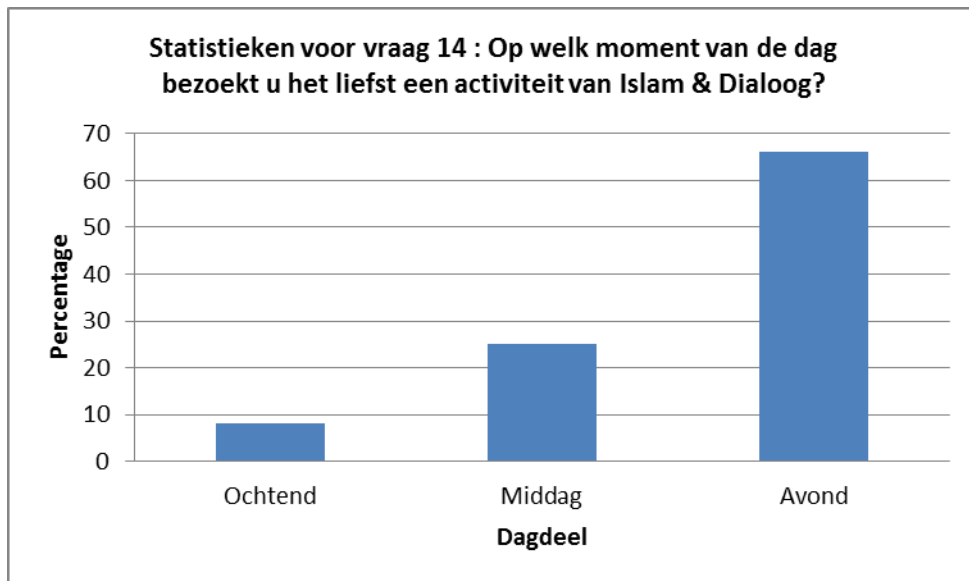
Vraag 12:

Vraag twaalf geeft inzicht op waar de respondenten in hun vrije tijd behoefte aan hebben. Een meerderheid van 35% geeft aan dat zij behoefte hebben aan *Ontspanning*. Van alle respondenten geeft 28% aan behoefte te hebben aan *Zingeving*. *Kennis* is door 19% van de respondenten als antwoord aangevinkt. 18% van de respondenten geeft aan behoefte te hebben aan *Socialiseren* in de vrije tijd. De optie 'andere' werd toegelicht met diverse hobby's die verder niet relevant zijn.

Vraag 13:

Het bovenstaande staafdiagram geeft antwoord op een simpele vraag, namelijk op welke dagen van de week de respondenten het liefst een activiteit van Islam & Dialoog zouden bezoeken. *Woensdag* en *donderdag* zijn de twee favoriete dagen, beiden dagen werden genoemd door 55% van de respondenten. *Vrijdag* is een geschikte dag volgens 54% van de respondenten. *Maandag* is voor 50% van de respondenten een geschikte dag. Voor 47% van de respondenten is *dinsdag* een goede dag voor een Islam & Dialoog activiteit. Het weekend lijkt iets minder populair, 44% van de respondenten geeft aan dat *zaterdag* een geschikte dag is en 37% bestempeld *zondag* als een geschikte dag.

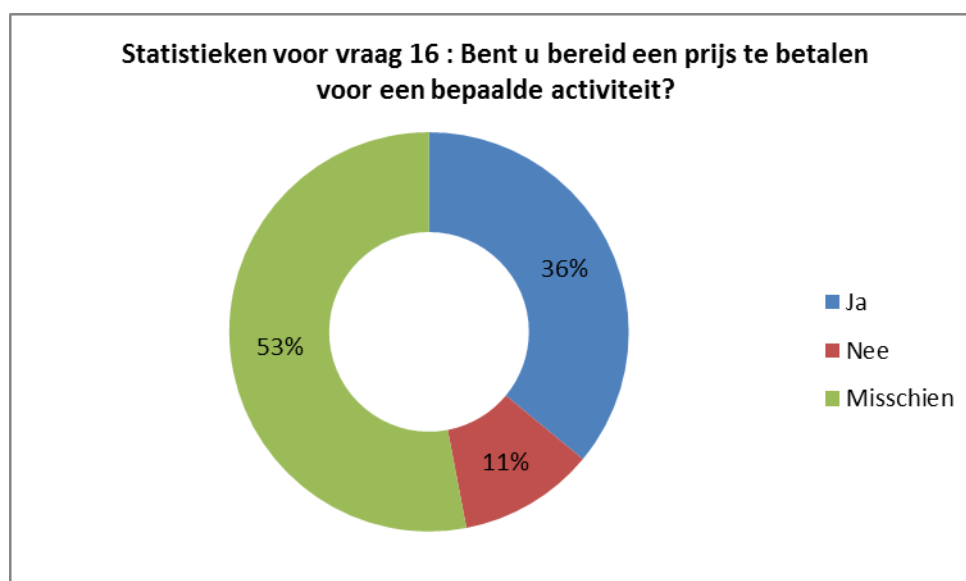
Vraag 14:

Vraag veertien geeft inzicht op welk moment van de dag de respondenten het liefst een activiteit van Islam & Dialoog zouden bezoeken. De avond heeft verreweg de meeste voorkeur, 66% van de respondenten geeft aan op dat moment het liefst een activiteit te bezoeken. De middag is aangegeven als meest geschikt moment van de dag door 26% van de respondenten. Slechts 8% van de respondenten ziet het liefst 's ochtends een Islam & Dialoog activiteit plaatsvinden.

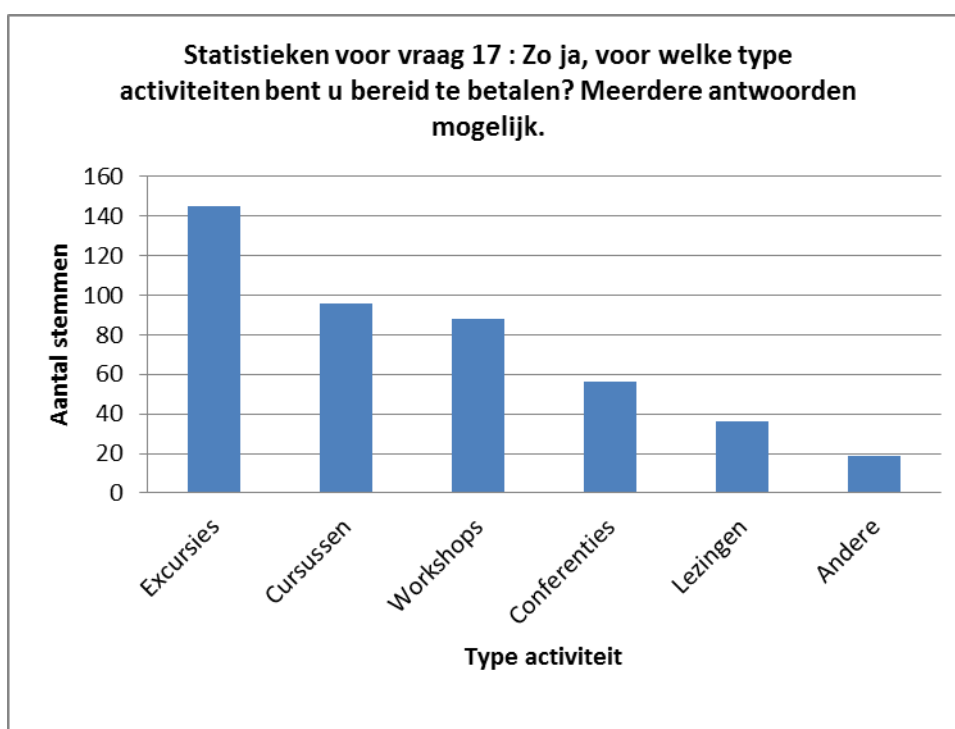
Vraag 15:

Hoe respondenten de bereikbaarheid van de activiteit becijferen, wordt bij vraag 15 beantwoord. De antwoorden hierop zijn vrijwel allemaal positief, de respondenten vinden dat de activiteiten prima bereikbaar zijn. De gemiddelde waardering komt uit op een 7,41. Een ruime voldoende.

Vraag 16:

In het bovenstaande cirkeldiagram staat weergegeven in hoeverre de respondenten bereid zijn om een geldbedrag te betalen voor een activiteit. Slechts 11% van de respondenten beantwoorde deze vraag met een resolute *Nee*. Maar liefst 53% van de respondenten is *Misschien* bereid om een geldbedrag te betalen voor een activiteit. Van alle respondenten beantwoorde 36% deze vraag met een *Ja*, zij zijn bereid om een geldbedrag te betalen voor bepaalde activiteiten. Bij welke activiteiten de respondenten eventueel bereid zijn om een geldbedrag te betalen, wordt bij vraag 17 beantwoord.

Vraag 17:

Vraag zeventien is een vervolg op de vorige vraag. Deze vraag geeft inzicht in voor welke activiteiten de respondenten bereid zullen zijn om een geldbedrag te betalen. Bij deze vraag zijn meerdere antwoorden mogelijk. De meeste respondenten geven aan bereid te zijn om (eventueel) te betalen voor een *Excursie*, 76% vinkte dit antwoord aan. Tevens zijn veel respondenten (eventueel) bereid om te betalen voor een *Cursus*, namelijk 51%. Een *Workshop* is volgens 46% van de respondenten een activiteit waar zij (eventueel) voor zouden willen betalen. 30% van de respondenten geeft aan dat zij (eventueel) zouden willen betalen voor een *Conferentie*. Slechts 19% van de respondenten geeft aan (eventueel) te willen betalen voor een *Lezing*.

Vraag 18:

Vraag achttien geeft inzicht in hoeverre de respondenten de sprekers van de activiteiten waarderen. De meeste respondenten geven een ruime voldoende, namelijk 78% van de respondenten geeft een zes of hoger. In de schriftelijke versie was er bovendien ruimte voor een eventuele opmerking. Hier gaven diverse respondenten aan dat de sprekers niet bekend hoeven te zijn, zolang ze maar kwaliteit leveren. Een bekende spreker is voor hen niet van groot belang. Andere respondenten gaven echter aan dat de bekendheid van een spreker wel zekerheid biedt voor een kwalitatieve lezing/kwaliteit, omdat de spreker al een goede reputatie heeft.

Vraag 19:

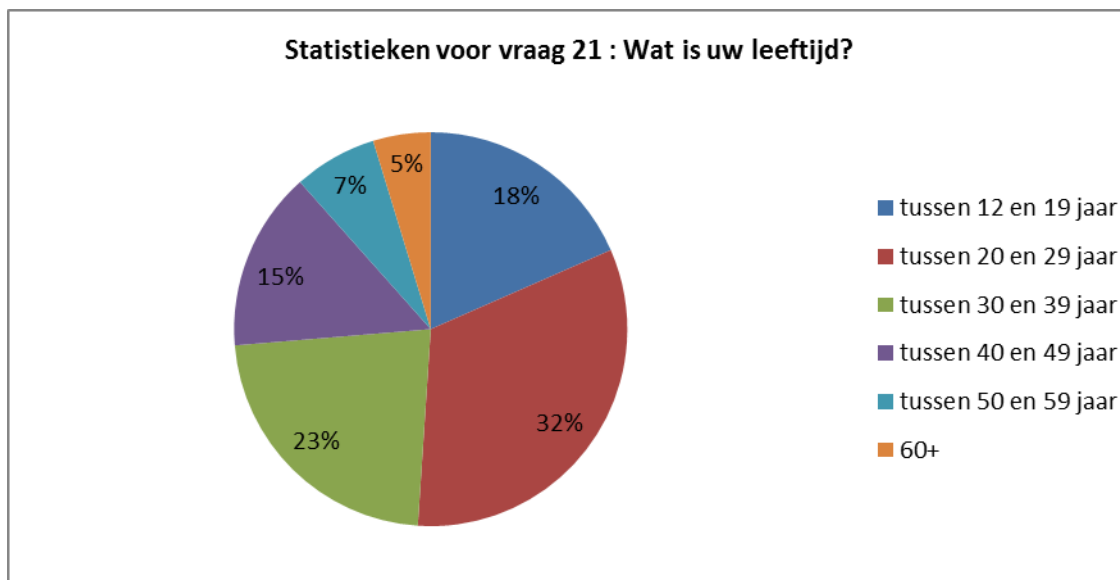
Bij vraag negentien geven de respondenten Islam & Dialoog een rapportcijfer. Van alle respondenten geeft 97% een zes of hoger. Het meest gegeven cijfer is een acht, 44% van de respondenten geven dit cijfer aan Islam & Dialoog.

Vraag 20:

Vraag twintig is een open vraag waar respondenten hun eventuele suggesties voor Islam & Dialoog kwijt kunnen. Hoewel vele respondenten geen suggesties hadden, zijn er toch diverse ideeën. Hieronder enkele suggesties:

- Bespreek het **niet willen bekeren**.
- Betrek indien mogelijk ook **Marokkaanse moslims**.
- Blijf jezelf. **Baklava** gratis serveren bij workshops.
- Algemeen: geen! Persoonlijk: meer activiteiten met **kunst/muziek/poëzie** en over **soefisme**.
- Creëer een gemeenschap in **Amsterdam**.
- Duidelijke **jaaragenda** maken.
- Een **samenvatting** van sprekers meegeven om mee te lezen of tijdens dialoog door te nemen.
- Gebruik **social media** en zet deze pragmatisch en actief in
- Meer **actuele discussies** aanboren en meer op de agenda zetten
- **Website verbeteren**, informatiever en meer aansprekend.
- Islam & Dialoog moet **verder dan haar regio kijken**, niet alleen maar in grote steden maar bijvoorbeeld ook in Zeeland waar men bijna niets over een ander weet.
- **Maatschappelijk succesvolle moslims** laten spreken of hoe moslims met tegenslag omgaan of filosofische thema's aankaarten (vrijheid, contingentie).
- Meer actueler en **meer gericht op jongeren**.
- Meer **cursussen** en **conferenties**.
- Meer **kennisactiviteiten** organiseren.
- Met elkaar **eten**.
- Meer met **anderen nationaliteiten** werken.
- Meer **reizen/excursies**.
- Uitstraling van **digitale mailings** kan veel beter.
- Vaker excursies naar andere landen om **verschillende culturen** te zien.
- Wat mij getroffen heeft is dat ik als **niet-gelovige** niet aan een cursus mocht meedoen, terwijl ik toch erg voor respectvol omgaan met anderen ben. Ik wil niemand overtuigen van mijn mening maar samen werken aan een betere wereld door een dialoog met andersdenkenden en dan is een dialoog tussen Islam en Christendom te beperkt.

De suggesties zijn uiteenlopend en hebben betrekking op praktische zaken maar gaan soms ook over activiteiten en thema's. Tijdens het doornemen van de enquêtes viel op dat sommige christenen duidelijkere communicatie willen over dat Islam & Dialoog niet bedoeld is om mensen te bekeren. Blijkbaar is dit bij sommigen niet duidelijk en kan dit potentiële bezoekers afweren. Verder zien de respondenten graag meer nationaliteiten bij de organisatie van Islam & Dialoog. In de bijlagen kunt u het complete overzicht van de suggesties vinden.

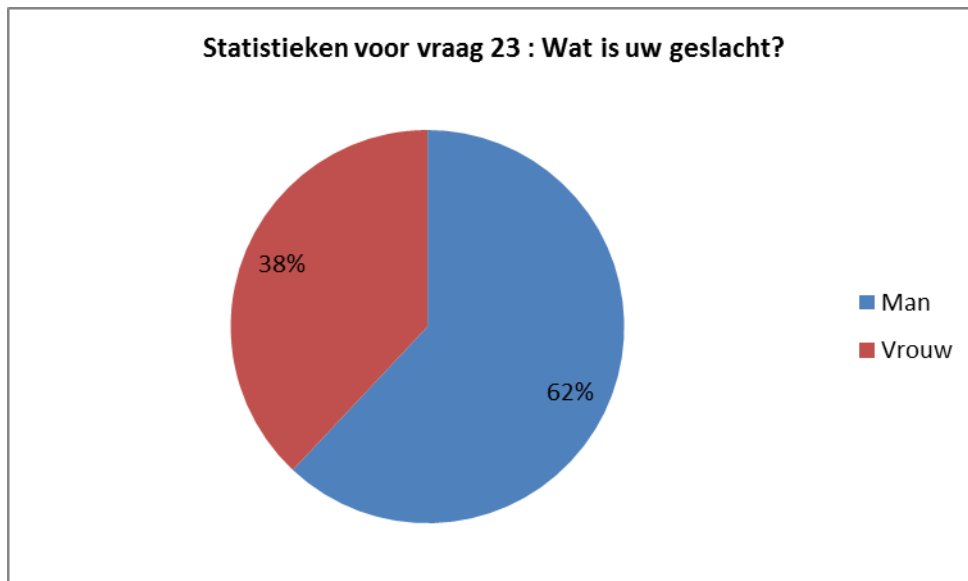
Vraag 21:

Het bovenstaande cirkeldiagram geeft een overzicht van de leeftijd van de respondenten, opgedeeld in leeftijdscategorieën. De meeste respondenten bevinden zich in de leeftijdscategorie van *20 – 29 jaar*, namelijk 29%. Van alle respondenten valt 23% in de leeftijdscategorie van *30 – 39 jaar*. 18% van de respondenten bevindt zich in de leeftijdscategorie van *12 – 19 jaar*. Op 15% van de respondenten is de leeftijdscategorie van *40 – 49 jaar* van toepassing. De oudere leeftijdsgroepen maken een klein deel uit van de respondenten, 7% is tussen de *50 – 59 jaar* en slechts 5% is ouder dan 60. De gemiddelde leeftijd van de respondenten komt uit op 31 jaar.

Vraag 22:

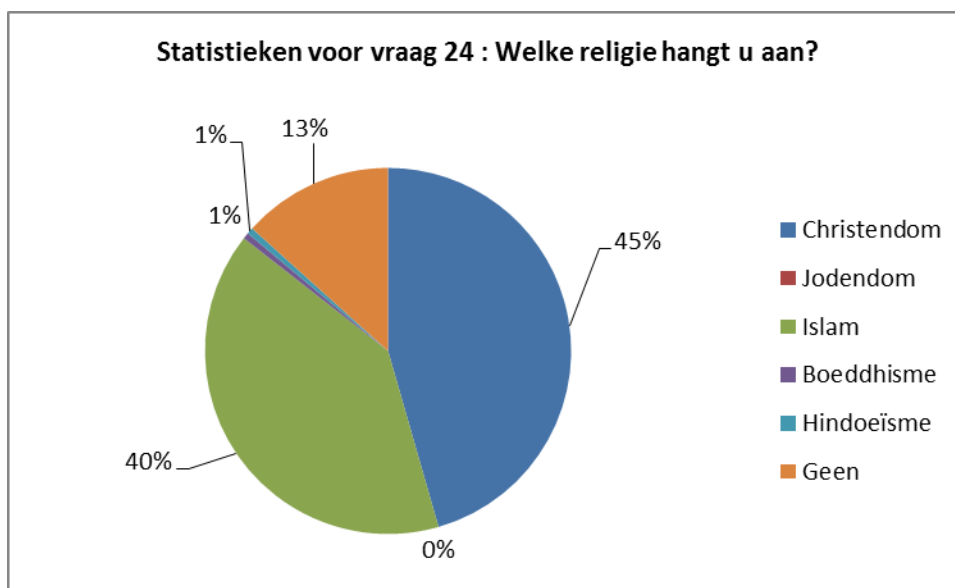
Vraag 22 geeft inzicht op de woonplaatsen van de respondenten. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende woonplaatsen in een top 15. In de bijlagen staat het totaaloverzicht weergegeven.

1. Rotterdam (89 keer)
2. Ede (15 keer)
3. Schiedam (12 keer)
4. Capelle aan den IJssel (4 keer)
5. Amsterdam (4 keer)
6. Krimpen aan den IJssel (3 keer)
7. Maassluis (3 keer)
8. Nieuwerkerk aan den IJssel (3 keer)
9. Arnhem (2 keer)
10. Barendrecht (2 keer)
11. Barneveld (2 keer)
12. Den Haag (2 keer)
13. Harderwijk (2 keer)
14. Nijmegen (2 keer)
15. Utrecht (2 keer)

Vraag 23:

Het bovenstaande cirkeldiagram geeft weer dat 62% van de respondenten man is en 38% vrouw.

Vraag 24:

Het bovenstaande cirkeldiagram geeft weer welke religie de respondenten aanhangen. Opvallend is dat het grootste gedeelte van de respondenten het *christendom* aanhangt, maar liefst 45%. Met 40% vorm de tweede grootste groep respondenten die de *Islam* aanhangen. Op de derde plek komen de respondenten die geen religie aanhangen, zij maken 13% uit van het totale aantal respondenten. 1% van de respondenten hangt het *Boeddhisme* aan en eveneens 1% hangt het *Hindoeïsme* aan. Aan deze enquête hebben geen respondenten deelgenomen die het *Jodendom* aanhangen.

3.3 Telefonisch interview

1. Wat heeft de respondent in eerste instantie gemotiveerd om activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken?

Het feit dat Islam & Dialoog streeft naar het verbinden van mensen van verschillende levensovertuigingen sprak de respondent erg aan. En het feit dat de mensen uit de sociale omgeving van de respondent zelf betrokken waren bij Islam & Dialoog gaf de doorslag om kennis te maken met de organisatie.

2. Wat was de eerste indruk van de respondent van Islam & Dialoog?

De respondent gaf aan een positief gevoel aan de eerste bijeenkomst overgehouden te hebben. Dat kwam mede omdat de respondent in contact kwam met mensen met andere levensovertuigingen. Dat vond de respondent leuk.

De respondent constateerde veel verbeterpunten voor Islam & Dialoog en voelde zich geroepen om daar wat aan te doen. Dat was één van de redenen om meer activiteiten te bezoeken en ook om zelf een steentje bijdragen bij het organiseren van activiteiten.

3. Heeft Islam & Dialoog de respondent geïnspireerd?

De respondent gaf aan geïnspireerd te zijn door de activiteiten. De respondent kon echter niet aangeven welke activiteiten dat waren. Na doorgevraagd te hebben bleek de respondent achteraf voldoening te voelen bij activiteiten waarbij je in gesprek ging met mensen van verschillende overtuigingen in groepsverband.

4. Heeft de respondent ervaringen van Islam & Dialoog gedeeld met anderen?

De respondent heeft bevestigend beantwoord op deze vraag. Hij heeft zijn ervaringen met Islam & Dialoog gedeeld met zijn vrienden. Vervolgens werd gevraagd welke activiteiten dat waren en waarom juist deze activiteiten. De respondent antwoordde dat hij interreligieuze activiteiten bij zijn vrienden aanraadde omdat hij het belangrijk acht dat mensen van verschillende achtergronden begrip voor elkaar hebben.

5. De respondent is gevraagd om zich als directeur van Islam & Dialoog te beschouwen. In 'zijn' functie als directeur zijn hem twee vragen gesteld:

A. Eerst is er gevraagd zich te bedenken welke meningen/gevoelens hij wil dat de bezoekers achteraf aan de activiteiten overhouden?

De respondent vindt het heel belangrijk dat bezoekers Islam & Dialoog beschouwen als een oprechte organisatie die werkelijk streeft naar datgene wat ze beweert te streven. Hij wil absoluut niet dat men denkt dat Islam & Dialoog een dubbele agenda heeft.

B. Vervolgens is de respondent gevraagd welke ideale hij als directeur graag terug zou zien?

De respondent geeft te kennen dat de Ramadantent een uitstekend concept te vinden die hij graag op landelijk niveau uitgevoerd ziet worden. Daarna geeft hij te kennen dat het in ieder geval in de grote steden georganiseerd moet worden.

6. De respondent is gevraagd of hij voornamelijk negatieve en of positieve ervaringen heeft met de activiteiten Islam & Dialoog?

De respondent geeft te kennen dat hij in de afgelopen vijf jaar als bezoeker en medeorganisator uitsluitend positieve ervaringen heeft met de activiteiten van Islam & Dialoog. Hij geeft wel aan dat hij zo nu en dan een discussie heeft met iemand buiten de organisatie. Hij vindt dat zoiets erbij hoort.

7. Bezoekt de respondent activiteiten van soortgelijke organisaties?

Ja. Hij geeft te kennen dat hij graag activiteiten bezoekt waarbij het wederzijds begrip centraal staat, ongeacht de organisatie.

8. Zou de respondent bepaalde activiteiten veranderd willen zien?

De respondent beantwoordt bevestigend. Hij wil echter wel vooropstellen dat hij tevreden is met het huidige productaanbod en dat je daarin niet moet gaan minder qua aantal en type activiteiten. De respondent vindt dat er meer politiek gerelateerde activiteiten georganiseerd mogen worden.

Conclusies telefonisch interview

De respondent was tevreden met Islam & Dialoog, zowel met de ervaringen die hij heeft met de organisatie als met het activiteitenaanbod. Zijn voornaamste motief om Islam & Dialoog te bezoeken en te ondersteunen bij de organisatie van bepaalde activiteiten heeft te maken met zijn visie. Hij acht het belangrijk dat mensen van verschillende achtergronden vredig naast elkaar leven en dat begint bij wederzijds begrip. Activiteiten waarbij dit worden benadrukt bezoekt hij maar al te graag. Als hij directeur was zou meer activiteiten organiseren waarbij het wederzijds begrip centraal staat en zou hij investeren in het vergroten van de authenticiteit van de organisatie. De Ramadantent zou onder zijn leiding op nationaal vlak worden uitgevoerd en hij zou meer politiekgerelateerde activiteiten organiseren.

3.4 Diepte-interview

Wat heeft in u in eerste instantie gemotiveerd om activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken?

“Jaren geleden werd ik aangesproken door een Nederlandse vrouw met de vraag: “Waarom draag je een hoofddoek?” De respondent legde het uit en de Nederlandse vrouw was blij dat iemand het haar had uitgelegd. Want de Nederlandse vrouw had de indruk dat het moest. De Nederlandse vrouw inspireerde mij om andere te motiveren en de Islam uit te leggen. Zodoende ben ik bij Islam & Dialoog terecht gekomen. Ik kende Islam & Dialoog al jaren geleden, toen bestond er nog geen stichting. Ik werd destijds via-via uitgenodigd om deel te nemen aan een dialoogmiddag.”

Organiseert u activiteiten voor Islam & Dialoog?

“Ik organiseer ze zelf niet, maar ik zit in dialooggroepen. Ik heb in een aantal dialooggroepen gezeten, ik zit nu in een dialooggroep die al zes jaar bestaat en we hebben een nieuwe dialooggroep gestart. Jammer genoeg merk ik dat vanuit de moslimgemeenschap geen interesse is voor een dialooggroep. Heel veel mensen horen heel veel dingen, maar als je mensen in een klein groepje iets wilt bijbrengen vinden zij dat fijn.”

Was u meteen enthousiast voor de activiteiten?

“Ja ik vind ze nog steeds prachtig. Er zijn te veel activiteiten en te weinig mensen om deze draaiend te houden. Dat vind ik wel jammer. Hoe je het wend of keert de moslimgemeenschap is in Nederland ook in de minderheid. Verder moet men ook gemotiveerd zijn, tijd hebben en speelt de taal soms een probleem. Bepaalde Turkse mensen zouden wel mee willen werken of deelnemen aan een activiteit maar doordat zij de Nederlandse taal matig beheersen kan dat voor problemen zorgen. Ik ben het meest enthousiast over de vrouwendialooggroep met Christelijke vrouwen en Joodse vrouwen want met hen kon ik goed discussiëren op een respectvolle manier. De groepen zaten eerst altijd vol en er kwam een moment waarop we samen hadden besloten om deze groep op te heffen.”

Heeft Islam & Dialoog u geïnspireerd? Zo ja, wat voor effect heeft het gehad op uw dagelijks leven?

“Jazeker, ik leef nu zonder schaamte en ik ben meer trots om als moslima buiten te lopen. Ik was een paar jaar terug terughoudend, maar daar ben ik gelukkig in veranderd. Ik geef alles wat ik geleerd heb uit de activiteiten door aan mijn kinderen en familieleden. Ik zie het als mijn plicht om dat te doen.”

Welke associaties heeft u met de activiteiten Islam & Dialoog?

“Persoonlijk en dialoog.”

Heeft u een negatieve associatie met Islam & Dialoog of hun activiteiten?

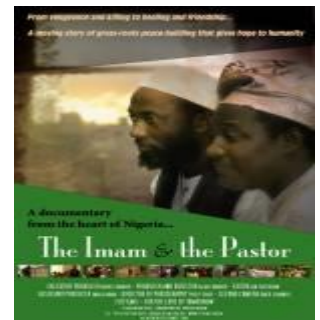
"Ik heb geen negatief gevoel met de met de activiteiten, maar meer met de organisatie, omdat ik niet op tijd wordt geïnformeerd om rekening te houden met mijn eigen agenda, want bepaalde activiteiten vind ik zeer interessant. En ik weet zeker dat ik niet de enige ben die hier zo over denkt."

Wat is volgens u een ideale activiteit die u vanuit Islam & Dialoog georganiseerd zou willen zien?

"Een ideale activiteit is een activiteit met maatschappelijke thema's in kleine groepen. Dat kan bijvoorbeeld in samenwerking met moskeeën, kerken, synagogen en organisaties dialoog belangrijk vinden. Daarnaast zou ik er voor pleiten om mensen die geïnteresseerd zijn in activiteiten van Islam & Dialoog, maar de taal matig beheersen, een inburgeringscursus verplichten. In samenwerking met bijvoorbeeld gemeenten krijgen degenen die geen inburgering certificaat hebben een kans om deel te nemen aan de Nederlandse en Islamitische maatschappij."

Aan welke activiteit heeft u de mooiste herinneringen aangehouden?

"Aan de activiteit 'niemand is alleen'. Het was een prachtig project waarin wij autochtone senioren in contact probeerde te brengen met allochtonen jonge vrijwilligers. Het bevorderde de participatie en het bracht dialoog in stand tussen verschillende bevolkingsgroepen. En aan een activiteit waarin we een documentaire kregen te zien genaamd 'the imam and the pastor'. Zeer aangrijpend en inspirerende film die in mijn ogen dialoog kan bevorderen."

Bezoekt u activiteiten van soortgelijke organisaties? Zo ja, welke?

"Ik bezoek soms een activiteit van Roravolere en Veelkleurige Religies Rotterdam. Wat Islam & Dialoog van hen kan leren bijvoorbeeld activiteiten op tijd te organiseren, op tijd de doelgroep te informeren dat kan simpelweg door posters op prikborden in de moskeeën te laten hangen."

Heeft Islam & Dialoog uw visie ten opzichte van een andere of uw eigen religie veranderd?

"Het heeft mij dichter naar mijn geloof gebracht en ik praktiseer ook meer. Het persoonlijke contact met verschillende mensen vind ik belangrijker en de Koran schrijft het ons allemaal voor. Ik bezoek graag musea en andere gebedshuizen omdat ik nieuwsgierig ben en nieuwe dingen wil leren."

Conclusies diepte-interview

De respondent sprak in anderhalf uur vol lof over Islam & Dialoog. Dat betekent dat zij positief is over de stichting. Zij gaf eerlijk toe dat het wat organisatiekunde betreft beter kan, maar begrijpt dat gezien de capaciteit het niet realistisch is om bepaalde activiteiten anders te organiseren. De respondent bezoekt allerlei activiteiten en heeft deze ervaringen ook gebruikt in haar eigen leven. Twee gouden tips van de respondent voor de organisatie is het tijdig informeren van de bezoekers en activiteiten in een klein verband organiseren.

Hoofdstuk 4

Conclusies & aanbevelingen

In dit hoofdstuk staan de conclusies en aanbevelingen die zijn geformuleerd aan de hand van het onderzoek. In paragraaf 4.1 worden de belangrijkste conclusies beschreven die in het voorgaande hoofdstuk reeds aan bod zijn gekomen. En in paragraaf 4.2 worden aanbevelingen geformuleerd.

4.1 Conclusies

Uit de enquêtes kwam verschillende informatie naar voren. Zo is uit de enquêteresultaten bijvoorbeeld gebleken dat de respondenten de voorkeur geven aan Islam & Dialoog activiteit die op een doordeweekse dag in de avond plaatsvindt. De grootste motivatie om een activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken, komt voort uit een behoefte aan kennis. De meeste respondenten kennen Islam & Dialoog vanuit hun sociale omgeving. Islam & Dialoog associëren zij vooral met trefwoorden als *open, dialoog, sociaal, interessant, bruggenbouwer* en *Islam*. De behoefte aan communicatie in *groepsvorm* is verreweg de grootste behoefte. Tevens is contact via *e-mail of social media* wenselijk. Aan *telefonische* communicatie is nauwelijks behoefte. De respondenten blijken geïnteresseerd in veel verschillende activiteiten, maar de grootste interesse gaat uit naar *educatieve activiteiten, voorlichtingen/lezingen* en *excursies*. Qua onderwerpen hebben de respondenten eveneens een brede interesse. De onderwerpen *maatschappij* en *Islam* blijken echter wel iets populairder dan de onderwerpen religie in het algemeen en spiritualiteit. Op het gebied van interreligieuze dialoog blijken de thema's *overeenkomstige thema's* en *kennis van bronnen* de meeste interesse te hebben. Op het gebied van maatschappij is het thema de multiculturele maatschappij voor veel respondenten het meest interessante onderwerp. De respondenten gaven verder aan in hun vrije tijd de meeste behoefte te hebben aan *zingeving* en *ontspanning*. Een groot deel van de respondenten blijkt bereid te zijn om (eventueel) een geldbedrag te betalen voor een activiteit. Van alle respondenten geeft 53% aan misschien te willen betalen en zegt 36% bereid te zijn om een geldbedrag te betalen. De activiteiten waarvoor zij (eventueel) zouden betalen betreffen excursies en cursussen. Hoewel vrijwel alle respondenten Islam & Dialoog een ruime voldoende geeft, zijn er toch nog suggesties. Zo willen sommige respondenten graag meer kennisactiviteiten, of meer nationaliteiten bij de activiteiten betrekken. Anderen willen graag met elkaar eten of ziet graag dat maatschappelijk succesvolle moslims als spreker bij een activiteit worden betrokken. Tevens zien de respondenten ruimte voor verbetering of kansen als het gaat om de website of gebruik van social media en zien zij graag een duidelijke jaaragenda verschijnen.

4.2 Aanbevelingen

- Meer kennisgerelateerde activiteiten organiseren in de vorm van interactieve lezingen, debatten, excursies en online presentaties. Vraag ook bezoekers om kennis aan te leveren.
- Meer activiteiten organiseren die in groepsverband plaatsvinden tussen mensen van verschillende achtergronden, zoals dat al gebeurt met rondetafelgesprekken. Die activiteiten zouden niet door gespreksleiders begeleid moeten worden, maar door de deelnemers zelf. De gelijkwaardigheid van de deelnemers dient centraal te staan.
- Maak een duidelijke jaaragenda en publiceer deze op de website. Categoriseer de activiteiten. Op deze manier weet de bezoekers welke type activiteiten er georganiseerd worden. Raadpleeg de volgende website voor een duidelijke jaaragenda met een duidelijke legenda:
<http://avwaterweg.nl/loopkalender>.
- De kwaliteit van een website straalt af op de gehele reputatie van de organisatie. Investeer in het ontwikkelen van een kwalitatieve website. De website dient niet alleen als informatiemedium, het dient eveneens als (de)bevestiging van de loyaliteit van de bezoekers aan de organisatie. De huidige

website dient in ons ogen vernieuwd te worden. Een betere navigatie en een professionele uitstraling bevorderen het vertrouwensgevoel bij de bezoekers. Tevens adviseren wij om een platform op te zetten waar mensen kennis, ervaringen en gevoelens betreffende de organisatie en haar doelen kunnen delen.

- Werf toekomstige bezoekers via huidige bezoekers. Vertel bijvoorbeeld het volgende aan de bezoekers: als u de activiteit heeft gewaardeerd doet u ons (of mij, afhankelijk van de context) dan een groot plezier als u dat ook aan anderen vertelt. Dit is misschien wel het krachtigste wapen aller tijden voor het opbouwen van een reputatie.

- Open een (digitale) ideeënbus waar mensen ideeën kunnen aanleveren voor nieuwe activiteiten. Beloon de leuke activiteiten met een symbolisch gebaar en communiceer dat op de website.

- Wees actiever op sociale media, met name Facebook, LinkedIn en Twitter.

- Focus op de belangrijkste kernactiviteiten.

- Positioneer Islam & Dialoog als open, oprecht en persoonlijk. Door op deze manier het merk 'Islam & Dialoog' (in de toekomst, Moslims & Samenleving) te laden kan er een betere aansluiting gemaakt worden op de wensen en behoeften van de bezoekers aangezien zij de activiteiten veelal associëren met deze waarden. De betere aansluiting zal resulteren in meer waardering voor de organisatie.

Hoofdstuk 4

Bronnenlijst

Internetbronnen

Juni 2011 – www.islamendialoog.nl

Juni 2011- Wikipedia

Literatuur

MEIJER, U & MANDEMAKERS, S 2007 Kwalitatief marktonderzoek. Tweede druk. Groningen. Uitgeverij. Wolters-Noordhoff

RIEZEBOS, R & VAN GRINTEN, J 2008 Stappenplan voor een scherpe positionering. Eerste druk. Den Haag. Uitgeverij Boom Lemma Uitgevers

Scripties

Adviesrapport digitale marketing – Canan Capan

Adviesrapport Onbekend maakt onbemind – Sinan Evsen

Bijlagen

Bijlage 1 – Goedgekeurde debriefing

Opdrachtgever: Stichting Islam & Dialoog

Project: Onderzoeksrapport

Naam: Kamoso Communicatie

Datum: 24-02-2011

Achtergrond probleemstelling/marktsituatie.

Stichting Islam & Dialoog organiseert jaarlijks vele bijeenkomsten. Hoewel dit succesvol is, is er behoefte aan meer effectiviteit. In Rotterdam zijn er verschillende organisaties die soortgelijke activiteiten organiseren. Deze activiteiten worden ook vaak in samenwerking georganiseerd. Deze activiteiten worden door de organisatoren zelf ontwikkeld. Zij houden daarbij geen echte rekening met de wensen en behoeften van hun (potentiële) bezoekers gezien zij die nooit in kaart hebben gebracht. Er is een onderzoek nodig om erachter te komen wat de wensen en behoeften van de (potentiële) bezoekers nu écht zijn. Zodoende kan Islam & Dialoog een gericht aanbod samenstellen die afgestemd is op de wensen en behoeften van hun doelgroep(en).

Beschrijving van de primaire/secundaire communicatie doelgroep (en) en hun relatie tot het merk / product /dienst

Stichting Islam & Dialoog richt zich op moslims en niet-moslims in de grote steden in de Randstad die openstaan voor een dialoog.

Vaststellen communicatie doelstelling(en) (SMART formuleren op niveau kennis/houding/gedrag).

Vóór 30 juni 2011 heeft Islam & Dialoog inzicht in de wensen en behoeften van de bezoekers en de potentiële bezoekers.

Propositie. Wat is de kern van de boodschap. En waarom zou de doelgroep dat geloven?

- bevorderen van wederzijds begrip en respect tussen vertegenwoordigers en belijders van de verschillende religies en levensbeschouwingen uitgaande van de gelijkwaardigheid daarvan;
- bevorderen van betrokkenheid van moslims bij relevante maatschappelijke ontwikkelingen en de bezinning op hun betekenis en functie in een pluriforme samenleving vanuit het perspectief van een gematigde Islam;
- bevorderen van de bekendheid en beleving van de universele ethische waarden en beginselen.

De doelgroep zou dat moeten geloven omdat Islam & Dialoog al ruim dertien jaar actief activiteiten organiseert om deze doelen te behalen. Tevens omdat ze een sterk netwerk hebben opgebouwd van betrouwbare samenwerkingspartners.

Praktische zaken

Op 17 maart 2011 om 10:00 uur zullen wij bijeenkomen om de planning door te nemen en antwoord te krijgen op nog openstaande vragen. Op 23 en 24 maart zullen enquêtes afgenomen worden tijdens vier verschillende activiteiten van Islam & Dialoog.

Bijlage 2 – Trefwoorden respondenten (vraag 5)

Trefwoorden met erachter aantal keren dat deze genoemd is.

Niet ingevuld	> 25	Schoon	> 2	Rustig	> 1
Open	> 25	Vrede	> 2	Religieus	> 1
Dialogoog	> 13	Acceptatie	> 1	Rechtvaardigheid	> 1
Interessant	> 9	Altruïsme	> 1	Saamhorigheid	> 1
Islam	> 9	Ambitieuus	> 1	Sociale cohesie	> 1
Sociaal	> 9	Begrijpbaar	> 1	Stimulerend	> 1
Bruggenbouwer	> 8	Begrip makend	> 1	Sympathiek	> 1
Leerzaam	> 8	Belangrijk	> 1	Transparant	> 1
Gezellig	> 7	Beleerd	> 1	Te weinig aandacht	> 1
Respect	> 7	Bindend	> 1	Theoretisch	> 1
Betrokken	> 6	Begrip	> 1	Uitwisseling	> 1
Eten	> 6	Bescheiden	> 1	Veelzijdig	> 1
Kennis	> 6	Beperkt	> 1	Verandering	> 1
Mooi	> 6	Betrouwbaar	> 1	Verdraagzaamheid	> 1
Zinvol	> 6	Boeiend	> 1	Verrijking	> 1
Duidelijk	> 5	bemoedigend	> 1	Verklarend	> 1
Modern	> 5	Christendom	> 1	Verruimend	> 1
Contact	> 4	Communicatief	> 1	Verrijkend	> 1
Informatief	> 4	Cool	> 1	Vooroordeelbestrijdend	> 1
Leuk	> 4	Cultureel	> 1	Vooruitstrevend	> 1
Liefde	> 4	Dienstbaar	> 1	Vredebehoedzaam	> 1
Ontmoeting	> 4	Delen	> 1	Vrijblijvend	> 1
Schilderen	> 4	Doelmatig	> 1	Verbindend	> 1
Turks	> 4	Dynamisch	> 1	Vrij	> 1
Doen	> 3	Eerlijk	> 1	Verwestert	> 1
Gesprek	> 3	Educatief	> 1	Waardevol	> 1
Geloof	> 3	Filantropie	> 1	Welwillendheid	> 1
Kleinschalig	> 3	Geworteld	> 1	Zingevend	>
Nodig	> 3	Gedachtewisseling	> 1		
Noodzakelijk	> 3	Gangmakend	> 1		
Openheid	> 3	Identiteit	> 1		
Positief	> 3	Interreligieus	> 1		
Tolerantie	> 3	Inzicht	> 1		
Verbinden	> 3	Interactief	> 1		
Vriendelijk	> 3	Motiverend	> 1		
Actief	> 2	Multicultureel	> 1		
Breed	> 2	Multireligieus	> 1		
Diversiteit	> 2	Maatschappelijk verantwoord	> 1		
Gastvrij	> 2	Niet vooroordelend	> 1		
Goed	> 2	Nederland	> 1		
Hartelijk	> 2	Nuttig	> 1		
Helder	> 2	Onbevoordeeld	> 1		
Jong	> 2	Onzichtbaar	> 1		
Kleurrijk	> 2	Opvoedend	> 1		
Moslim	> 2	Overtuigend	> 1		
Openminded	> 2	Onmisbaar	> 1		
Oprecht	> 2	Plezier	> 1		
Samenkomen	> 2	Praktisch	> 1		
Rotterdam	> 2	Proactief	> 1		

Bijlage 3 – Trefwoorden visueel (vraag 5)

Bijlage 4 – Zinnen respondenten (vraag 5)

Van elkaar kennen en begrijpen.
Verschillende culturen bij elkaar.
Geen idee. Turkse Stichting.
Noodzakelijk noodzakelijk noodzakelijk!
Luisterend begrijpen.
Contact tussen moslims en andere religies.
Moslims in dialoog.
Christenen en moslims in contact brengen.
Elkaar volledig accepteren.
Wat weten we van elkaar?
Goed onderlinge contacten.
Bevorderen sociale cohesie.
Gesprek met elkaar.
Uitreiking vanuit moslims.
Gesprek over geloof.
Erg goed initiatief.
Geloof als informatiebron.
Transparant, dynamisch en doel: liefde, verdraagzaamheid, open, contacten.
Van elkaar leren.
Ze zijn harstýkke druk bezig.
Gedachte uitwisseling tussen gelovigen/mensen.
Brug tussen verschillende culturen.
Juiste kennisgeving over geloof.
Open voor dialoog.
Contacten met andere, meer weten over andere.
Diversiteit aan samenlevingsonderwerpen.
Op de hoogte blijven van activiteiten mbt Islam & Dialoog.
Eenheid in verscheidenheid.
Ander gezicht van Islam.
Instelling tbv tolerantie.
Investeert veel in verbetering interreligieuze klimaat.
Ze verbinden andere gelovigen met elkaar.
Emancipatie van Moslims.
Beetje verouderde website.
Geeft aanleiding tot discussie.
Werken aan saamhorigheid.
Zorgt voor positieve betrokkenheid van moslims.
Actieve moslim jongeren.
Uitwisseling kennis islam.
Heel goed initiatief.
Brengt mensen bij elkaar.
Herkenbaar vanuit een Turkse achtergrond.
Bevorderen van het accepteren van elkaars geloofsovertuiging.
Informatie door gelovigen.
Communicatie met anderen.
Meer begrip stimuleren.
Heel goed initiatief.
Een leerzame omgeving.
Noodzakelijk voor de integratie.

Bijlage 5 – Suggesties van respondenten (vraag 20)

ALGEMEEN: GEEN! PERSOONLIJK: MEER ACTIVITEITEN MET KUNST/ MUZIEK/ POËZIE EN OVER SOEFISME!

Bespreek het niet willen bekeren.

Betere communicatie.

Betrek indien mogelijk ook Marokkaanse moslims.

Blijf jezelf. Baklava bij de workshops.

Blijf jezelf. Baklava gratis serveren bij workshops.

Creëer een gemeenschap in Amsterdam.

De activiteiten trekken altijd weinig mensen. dat vind ik jammer.

De visibiliteit van de instelling moet veel beter zijn bij de politieke debatten over islam.

Dialoog tussen christenen en moslims in kleine groepen.

Discussies over gezin.

Doorgaan op de goede weg.

Duidelijke jaaragenda maken.

Een samenvatting van sprekers meegeven om mee te lezen of tijdens de dialoog door te nemen.

Een stuk van het Abraham Pad bij Urfa te LOPEN.

Fuseer met de Dialoogacademie.

Ga meer het debat aan. Eten, spelen en overeenkomsten zijn zeer leuk, probeer echter ook de gewone sjonnie van de straat te betrekken bij Islam & Dialoog. Het feit dat miljoenen mensen op Wilders stemmen, en dus ook Islam & Dialoog in zijn geheel naar land van herkomst wil sturen, betekent dat er veel werk aan de winkel is.

Maar feit is dat jullie goed bezig zijn.

Ga zo door.

Ga zo door.

Ga zo door.

Ga zo door!

Ga zo door!

Gebruik sociaal media en zet deze pragmatisch en actief in.....

Goede gesprekken voeren.

Graag meer actuele discussies aanboren en meer op de agenda zetten.

Gratis baklava.

Gratis baklava serveren.

Gratis baklava serveren.

Gratis baklava serveren.

Helaas is het zinloos om in Nederlandse maatschappij met christenen een dialoog te beginnen omdat de christenen geen invloed meer op de samenleving hebben.

Het is erg gezellig.

Hoe actief zijn ze buiten de Randstad?

I&D bekender maken. Sommige mensen weten niet dat het er is.

Ik denk dat het belangrijk is om een goede website te hebben. Informatief, aansprekend, levendig. rnlk mis op de huidige website informatie die passend, eigen kenmerkend is voor I&D, en de identiteit van de organisatie goed laat uitkomen.

Ik heb verder geen suggesties. Islam & Dialoog is goed bezig!

Ik vind dat Islam & dialoog moet verder dan haar regio moet kijken, niet alleen maar in grote steden maar ook bv Zeeland waar men bijna niets over een anderen weten

Ik vind dat PR veel verbeterd moet worden

Ik vind zulke activiteiten heel erg zinvol en hoop dat ze verder gaan met het organiseren van bijeenkomsten/cursussen als deze.

Ik zou er van maken: groot stedelijke dialoog & islam

Ik zou heel graag vaker willen komen maar ik ben niet woonachtig in Rotterdam en helaas belemmerd me dat door vervoerskosten

Islam & Dialoog bevordert de participatie van moslims en probeert vooroordelen over Islam weg te nemen.

Islam is Dialoog

Islam meer onder de aandacht brengen op scholen en ook de diverse Islambelevingen betrekken bij de organisatie

Kan nog beter.

Keep going
 Leuke dingen doen
 Live your life
 Maatschappelijk succesvolle moslims laten spreken of hoe moslims met tegenslag omgaan of filosofische thema's aanpakken als vrijheid, contingentie.
 Meer activiteiten en meer de media opzoeken.
 Meer actueler en meer gericht op jongeren
 Meer adverteren voor de activiteiten
 Meer bekendheid
 Meer bekendheid geven over wie jullie zijn en wat jullie doen.
 Meer communicatie naar achterban
 Meer contacten met bewoners die moeilijk bereikbaar zijn. Meer harmonie trachten open te breken waar het écht nodig is.
 Meer Cursussen en Conferenties
 Meer eten
 meer kennisactiviteiten organiseren
 meer lezingen organiseren. Meer actief zijn.
 Meer media in Schiedam, meer contacten leggen in Schiedam
 Meer wijkgericht zijn.
 Meerdere cursussen organiseren. Vaker of achterelkaar cursus/training geven
 Met elkaar eten.
 Met vraag 15 heb ik geen ervaring..
 Niet veel te zeggen helaas, want ik ken I&D niet zo lang. Tot nu toe 2 keer deelgenomen aan een bijeenkomst.
 Het is meer de verschillen/overeenkomsten bespreken van beide geloven.
 Nog meer eten
 Praten is goed, ervaren ook: bij elkaar eten etc.
 Probeer meer met andere nationaliteiten dan Turks (en Nederlands) te werken!
 Reeds in contact om activiteiten te organiseren.
 Reizen, excursies. Ik kan een leuke excursie app voor u maken trouwens. Voor op de smartphone, langs religieuze plaatsen oid.
 Samenleving verandert, waarom blijven religies zo achter. (starheid) Onderzoek en bespreek overeenkomsten tussen religies, i.p.v. altijd de verschillen. Wederzijdse acceptatie ontstaat wanneer oordelen en veroordelen achterwegen blijven.
 Sprekers die goed spreken gastvrij behandelen.
 Uitstraling van digitale mailings kan veel beter.
 Vaker excursies naar andere landen om verschillende culturen te zien.
 Vernieuwen in look and feel en social media
 Voor mij is 'kennis van' het belangrijkste. Wat hierop gericht is spreekt het meeste aan.
 Vooral zo doorgaan, blijf transparant!
 Waardevolle en deskundige sprekers uitnodigen. hen vervolgens een 'talk' laten geven over een onderwerp waar zij deskundig over zijn. Dit vervolgens op jullie site publiceren. Om de 2 weken iemand uitnodigen. op een gegeven moment een soort merk worden. onderwerpen kunnen breed genomen worden zoals van religie tot maatschappelijke onderwerpen. denk hierbij aan TED.com
 Wat mij getroffen heeft is dat ik als niet-gelovige niet aan een cursus mocht meedoen, terwijl ik toch erg voor respectvol omgaan met anderen ben. Ik wil niemand overtuigen van mijn mening maar samen werken aan een betere wereld door een dialoog met andersdenkenden en dan is een dialoog tussen Islam en christendom te beperkt.
 Niet ingevuld
 Zoek nog meer partnerschappen op.
 Zorg dat islam zich aanpast aan multireligieuze samenleving. veel moslims zitten in een spagaat.
 19 x 'Geen suggesties' of niets ingevuld.

Bijlage 6 – Woonplaats respondenten (vraag 22)

Alkmaar (1 keer)	Lansingerland (1 keer)
Amersfoort (1keer)	Lekkerkerk (1 keer)
Amsterdam (4 keer)	Maassluis (3 keer)
Apeldoorn (1 keer)	Middelburg (1 keer)
Arnhem (2 keer)	Neederhemert (1 keer)
Barendrecht (2 keer)	Nieuwbijerland (1 keer)
Barneveld (2 keer)	Nieuwerkerk aan den IJssel (3 keer)
Bennekom (1 keer)	Nijmegen (2 keer)
Berkel en Roderijs (1 keer)	Ochten (1 keer)
Betuwe (1 keer)	Oldenzaal (1 keer)
Bunschoten Spakenburg (1 keer)	Otterlo (1 keer)
Capelle aan den IJssel (4 keer)	Prins Alexander (1 keer)
Delfshaven (1 keer)	Ridderkerk (1 keer)
Delft (1 keer)	Rotterdam (89 keer)
Den Haag (2 keer)	Schiedam (12 keer)
Dordrecht (1 keer)	Stad aan 't Haringlviert (1 keer)
Driebergen (1 keer)	Utrecht (2 keer)
Ede (15 keer)	Veenendaal (1 keer)
Ellecom (1 keer)	Vlaardingen (2 keer)
Enkhuizen (1 keer)	Vlissingen (1 keer)
Enschede (1 keer)	Voorthuizen (1 keer)
Genemuiden (1 keer)	Wageningen (1 keer)
Haarlem (1 keer)	Woerden (1 keer)
Harderwijk (2 keer)	Zaandam (1 keer)
Kesteren (1 keer)	Zwijndrecht (1 keer)
Kootwijkerbroek (1 keer)	Zwolle (1 keer)
Krimpen aan den IJssel (3 keer)	Niet ingevuld (2 keer)

Bijlage 7 - Online enquête

*** 1 Als welke bezoeker van Islam & Dialoog typeert u uzelf?**

- ☐ Eenmalige bezoeker
- ☐ Regelmatige bezoeker
- ☐ Vaste bezoeker

*** 2 In hoeverre staat u open voor andere geloofsovertuigingen?**

Helemaal niet ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ Heel open

*** 3 Wat is de reden van uw bezoek aan Islam & Dialoog? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Kennis
- ☐ Sociale contacten
- ☐ Ontspanning
- ☐ Zingeving
- ☐ Andere :

*** 4 Waar kent u Islam & Dialoog van?**

- ☐ Internet
- ☐ Krant
- ☐ Sociale omgeving
- ☐ TV
- ☐ Anders, namelijk :

5 Beschrijf Islam & Dialoog in drie woorden.

*** 6 Hoe zinvol vindt u het bestaan van Islam & Dialoog?**

Helemaal niet 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ Heel zinvol

*** 7 Aan welke vorm van communicatie heeft u behoefte aan bij Islam & Dialoog? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Eén op één
- ☐ Groepsvorm, zoals rondetafelgesprekken
- ☐ E-mail / social media
- ☐ Telefonisch
- ☐ Andere :

*** 8 Wat voor type activiteiten vindt u mogelijk interessant? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Conferenties
- ☐ Voorlichting / lezingen
- ☐ Educatieve activiteiten (zoals workshops, cursussen en trainingen)
- ☐ Interreligieuze vieringen (zoals de Ramadantent)
- ☐ Excursies
- ☐ Discussie / debatten
- ☐ Andere :

*** 9 Welk onderwerp lijkt u interessant voor een activiteit? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Islam
- ☐ Religie in het algemeen
- ☐ Spiritualiteit
- ☐ Maatschappij
- ☐ Andere :

*** 10 Welke thema's op het gebied van interreligieuze dialoog spreken u aan? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Stellingen bediscussiëren, bijvoorbeeld over het wel of niet
- ☐ Overeenkomstige thema's behandelen, zoals Jezus in de heilige geschriften
- ☐ Verschillen behandelen
- ☐ Kennis van de bronnen
- ☐ Andere :

*** 11 Welke thema's op het gebied van maatschappij spreken u aan? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Multiculturele samenleving
- ☐ Integratie / burgerschap
- ☐ Vrijwilligerswerk
- ☐ Onderwijs / Carrière
- ☐ Andere :

*** 12 Waar heeft u (het meeste) behoefte aan in uw vrije tijd?**

- ☐ Zingeving
- ☐ Socialiseren
- ☐ Kennis
- ☐ Ontspanning
- ☐ Anders, namelijk :

*** 13 Op welke dagen zou u het liefst een activiteit van Islam & Dialoog willen bezoeken? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Maandag
- ☐ Dinsdag
- ☐ Woensdag
- ☐ Donderdag
- ☐ Vrijdag
- ☐ Zaterdag
- ☐ Zondag

*** 14 Op welk moment van de dag bezoekt u het liefst een activiteit van Islam & Dialoog?**

- ☐ Ochtend
- ☐ Middag
- ☐ Avond

*** 15 In hoeverre zijn de activiteiten in het algemeen goed bereikbaar?**

Heel slecht 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ Heel goed

*** 16 Bent u bereid een prijs te betalen voor een bepaalde activiteit?**

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Misschien

*** 17 Zo ja, voor welke type activiteiten bent u bereid te betalen? Meerdere antwoorden mogelijk.**

- ☐ Excursies
- ☐ Cursussen
- ☐ Workshops
- ☐ Conferenties
- ☐ Lezingen
- ☐ Andere :

*** 18 Welk rapportcijfer geeft u in het algemeen aan de sprekers van de activiteiten?**

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

☐ Anders, namelijk :

*** 19 Welk rapportcijfer geeft u Islam & Dialoog?**

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

☐ Anders, namelijk :

*** 20 Noteer hieronder uw eventuele suggesties betreft Islam & Dialoog.**

*** 21 Wat is uw leeftijd?**

*** 22 Wat is uw woonplaats?**

*** 23 Wat is uw geslacht?**

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

*** 24 Welke religie hangt u aan?**

- ☐ Christendom
- ☐ Jodendom
- ☐ Islam
- ☐ Boeddhisme
- ☐ Hindoeïsme
- ☐ Geen

☐ Anders, namelijk :

Bijlage 8 – Basis interviewvragen

Wat heeft in u in eerste instantie gemotiveerd om activiteit van Islam & Dialoog te bezoeken?

- Waar kent u Islam & Dialoog van?
- Wat was uw eerste indruk van Islam & Dialoog?
- Was u meteen enthousiast voor de activiteiten?

Heeft Islam & Dialoog u geïnspireerd? Zo ja, wat voor effect heeft het gehad op uw dagelijks leven?

- Heeft uw ervaringen met Islam & Dialoog gedeeld met anderen? (noem voorbeeld)

Welke associaties heeft u met de activiteiten Islam & Dialoog?

- Heeft u een negatieve associaties met Islam & Dialoog of hun activiteiten? (of negatieve ervaringen)

Wat is volgens u een ideale activiteit die u vanuit Islam & Dialoog georganiseerd zou willen zien?

- Stelt u zich voor dat u de organisator bent van deze ideale activiteit, wat voor associaties/gevoelens wilt u dat de bezoekers hiermee hebben?
- Aan welke activiteit heeft u de mooiste herinneringen aangehouden?

Bezoekt u activiteiten van soortgelijke organisaties? Zo ja, welke?

- Verschillen deze activiteiten ten opzichte van de activiteiten Islam & Dialoog?
- Wat viel u op?

Ziet u verbeterpunten voor de activiteiten van Islam & Dialoog als u deze vergelijkt met activiteiten van andere organisaties die u heeft bezocht?

- Zou u bepaalde activiteiten veranderd willen zien?

Heeft Islam & Dialoog uw visie ten opzichte van een andere of uw eigen religie veranderd? Kunt u een voorbeeld noemen.

- Wat is uw woonplaats?
- Wat is uw geloofsovertuiging?
- Wat zoekt u in uw vrije tijd?